

Manfred Adler

**„Třetí tajemství“
Fatimy**

PRO FIDE CATHOLICA

Z německého originálu Manfred Adler, *Das „dritte Geheimnis“ von Fatima*,
druhé upravené vydání, Verlag Anton A. Schmid, Durach 1988
přeložil © Jaroslav Voříšek 1997

Manfred Adler

**„Třetí tajemství“
Fatimy**

PRO FIDE CATHOLICA

Svatému Josefovi
z Nazaretu,
patronu svaté Církve

Obsah

Úvodní slovo editora českého překladu	6
Předmluva	6
I. Fatima a ekumena	7
1. Otevřenost vůči milosti a pravdě	7
2. Fatima a mariánský rok 1987/88	10
3. Neplodný protest	12
II. Tajemství a zjevení	14
1. Prolog před rokem 1917	15
2. Poselství Panny Marie z roku 1917	16
3. Zjevení po roce 1917	17
III. „Třetí tajemství“ Fatimy	20
1. Příběh a osudy „třetího tajemství“	21
2. Obsah „třetího tajemství“	24
a) Politicko-diplomatická verze: Dichtung und Wahrheit	24
b) Religiózně-dogmatická interpretace	28
3. Lucia a „třetí tajemství“	33
Závěrem	35

Úvodní slovo editora českého překladu

Drobná studie již nežijícího německého autora Manfreda Adlera podává jak samotný průběh zjevení, tak i jeho další osudy, a rovněž se pokouší o katolický výklad „třetího tajemství“. Poutavě líčí skrytý boj o jeho skutečnou interpretaci i ne právě nepočtené pokusy o jeho zneužití.

Je třeba mít na paměti, že autor si tehdy v době práce na předkládaném díle jako poslušný katolický kněz nechtěl připustit, že kardinálové i koncilní a pokoncilní papeži nejsou nějakou jen trpnou obětí satanského spiknutí, obklopenou nehodnými našeptávači, ale jeho významnými aktéry ve vedení Církve. To však předkládané práci není sebemeně na újmu.

Dnes, kdy pokoncilní sekta ustavičně vyzdvihuje údajné mariánské zjevení v Medžugorji, je pro každého skutečného katolíka tím potřebnější znát pravdu o skutečném zjevení ve Fatimě včetně zmíněného „třetího tajemství“. Proto věříme, že seznámení s tímto fenoménem bude jen prospěšné.

Předmluva

V mariánském roce 1987/88, tedy 70 let po zjevení ve Fatimě, je zde stále ještě tajemství, o jehož jedinečném a neocenitelném významu pro věc naší spásy a zkázy je přesvědčeno mnoho současníků. A to tím spíše, že toto tzv. „třetí tajemství“ je světové veřejnosti stejně jako dříve zatajováno, přestože mělo být odhaleno nejpozději v roce 1960.

Přesto však dosud neznámé, „třetí tajemství“ již zasáhlo do dějin a zájem o jeho obsah není dnes o nic menší, než když před více než čtvrt stoletím sehrálo rozhodující roli v tzv. „kubánské krizi“ (1962). Mnohem důležitější je však jeho religiózní význam v gigantickém boji o přežití, který v současné době Církev podstupuje.

Protože je „třetí tajemství“ v posledních letech předmětem nesčetného probírání a úvah, mohli jsme se mezitím o jeho obsahu dozvědět více, než je určitým kruhům milé. Předkládaná studie si vytkla za úkol seznámit interesovanou veřejnost se současným stavem znalostí „třetího tajemství“. Vzhledem k tomu, že Fatima je i pro ekumeny nevyhnutelným tématem, bude v první kapitole stručně pojednán její ekumenický aspekt. Přál bych si, aby byl tento spisek čtenáři pomocníkem v porozumění „znamení doby“ a napomohl mu upravit si obsažně svůj život v naší těžké apokalyptické době.

Autor

1. Otevřenost vůči milosti a pravdě

V Herderově nakladatelství vyšel r. 1964 vědecký spis o Panně Marii, zabývající se dějinami mariánského učení a mariánské úcty. Katolická spisovatelka, která se označuje za „laickou autorku“, mluví ve svém údajně „objektivním“ a v „Newmanově duchu“ napsaném díle přirozeně i o Fatimě, ale jen jaksí mimochodem. V knize o 426 stranách „vyřídila“ téma „Fatima“ jednou jedinou větou: „Na základě mariánských vizí tří portugalských dětí ve Fatimě roku 1917 vzniklo nové poutní místo, neméně oblíbené než Lourdy...“¹

Tímto stručným až ostudně skrovným náznakem ve svém tzv. „velkorysém přehledu vývoje mariánské zbožnosti“ jistě autorka Hilda Graefová neučinila zadost ani spásnému, ani světodějnému významu mariánského zjevení a jeho aktuálnímu poselství. Že by vzdor svému vynikajícímu vzdělání a teologické průpravě opravdu nerozpoznala tajemství Fatimy v celém jeho historickém a teologickém rozsahu? Nebo snad chtěla „soukromé zjevení“ z Fatimy a jeho celosvětový vliv ohledně ekumenického dialogu vědomě snížit jako vedlejší věc? Těžko říci...

Můžeme však spravedlivě předpokládat, že právě ekumenické ohledy nedovolují obšírné výklady o událostech ve Fatimě, okolo Fatimy a po ní. V neposlední řadě nás o tom přesvědčil evangelický teolog a církevní historik Walter Delius. Rok před Hildou Graefovou vydal pozoruhodné „Dějiny mariánské úcty“, v němž komplexu otázek Fatimy věnuje několik stran. Přestože by jeho příslušné vývody ve všem neobstály před věcnou kritikou, dovoluje W. Delius nahlédnout, že řečené otázky by si zasloužily důkladného projednání právě z ekumenického pohledu. Je rovněž pozoruhodné, že se autor již v první větě své knihy zmiňuje o „fatimské Madoně“. Předmluva totiž začíná konstatováním: „Dogma o skutečném nanebevzetí Panny Marie (1950), mariánský rok (1954), peregrinace² fatimské Madony i stoleté výročí Lourdu obrátily zraky křesťanstva zejména k mariánské úctě.“³

Když zde Delius mluví o „křesťanstvu“, nemyslí tím pouze římsko katolické nebo pravoslavné křesťany, jimž vřelá mariánská zbožnost odedávna leží na srdci. Mnohem spíše má na mysli **všechny** křesťany, křesťanstvo jako celek, protože dnes stále více i nekatoličtí, „reformovaní“ křesťané pohlížejí v nadějném očekávání na Marii, společnou matku všech křesťanů ba přímo všech lidí. Zvláště zřejmé to bylo při triumfální peregrinaci fatimské Madony, provázené mimořádným působením milosti na křesťany i nekřesťany.⁴

Aktuální dějinné poselství spásy Panny Marie, její mateřská úloha i starost o podporu jednoty a pokoje mezi křesťany, jsou dnes stále více uznávány i nekatolickými křesťany. Tak např. evangelický teolog Ulrich Wickert, od roku 1967 profesor církevních dějin v Berlíně, je pevně přesvědčen, že „vzdor všemu protismyslnému to bude právě panenská Matka, v jejímž znamení... se křesťané shromáždí v jednotu: Ve vsí skrytosti se to již rýsuje a dostalo se tomu svědectví“.⁵

¹ H. Graef, *Maria – Eine Geschichte der Lehre und Verehrung*, Freiburg-Basel-Wien 1964, str. 416.

² Zde putovní vystavování po světě; p. překl.

³ W. Delius, *Geschichte der Marienverehrung*, Verlag Ernst-Reinhardt, München-Basel 1963, str. 9.

⁴ L. Gonzaga da Fonseca, *Maria spricht zur Welt*, Innsbruck-Wien-München 18/1982, str. 241-430.

⁵ U. Wickert, *Maria, Mutter der Kirche*, Jestetten 1985, str. 3.

Ulrich Wickert pronesl 10. března 1982 před křesťany obou konfesí přednášku o Marii, matce Církve, v jejímž rámci ukázal na chorobu, kterou dnes křesťanstvo trpí. Především kritizoval protestantismus, ale i značnou část současného katolicismu, který se „energicky otevřel duchu doby“ a vymyslel „nový příběh spásy“. Křesťanská víra je „systematicky prováděným přetvářením“ zcela změněna. „Cesta a cíl jsou tak říkajíc pod rukou zaměňovány. Z předposledních věcí se udělaly věci poslední ... Naše křesťanství je převráceno v pozemské. ... Na setkáních křesťanů se již neprobírá věčné žití, ale pouhé *přežití*. ‚Konečnou stanicí touhy‘ už není nebeská blaženost, ale pozemská spravedlnost, a cestou k ní není poslušnost v následování kříže Kristova, nýbrž osvobození od potřeb, uplatňování práv a libovůle místo nutnosti.“⁶

Když Wickert popsal a charakterizoval nešťastný stav dnešního křesťanstva jako zrazenou Boží transcendenci, poukázal také na lék k překonání této choroby. V lapidární a zásadní stručnosti jej nazval „aktuální Maria“, čímž rozuměl „včasné poznání Marie“, která „nás hájí ve skrze Krista vykoupeném stvoření tím způsobem, že již nejsme v pokušení zradit transcendenci Boha kvůli problémům našeho světa“. Ulrich Wickert je názoru, že to „je vlastně skrytá přítomnost Marie, skrze níž jsme v současném světovém dění vyzýváni. Divit se nebo hněvat nad tímto tvrzením může pouze ten, kdo neví nic o tom, že tajemství Marie, tajemství stvoření a tajemství Církve v křesťanství odedávna souvisela, ba dokonce že jsou v správně chápaném smyslu identická.“⁷

V doslovu se Wickert vrací znovu k hluboké krizi tradičních církví i konfesí a vyslovuje následující přesvědčení: „Až se otevře nová, mariánsky posuzovaná situace světa (přístupná ovšem jen víře), pak se dochovaná křesťanství uspořádají do vše překrývajícího celku.“ Poté pokračuje: „Než se tak stane, znamená to čekat na Boha, poslušně čekat. ... Naše chtění a konání si tuto hodinu nemůže vynutit, avšak máme být na ni připraveni. Máme dělat to, co dělali milí učedníci: Přijmout k nám Marii, přemýšlet o ní, stát za ní, vydávat ji svědectví, nebát se těch, kteří jejím jménem pohrdají nebo je zneužívají k vlastním účelům, s ní prosit Pána, aby dokonal dobré dílo, které na ní začal, mluvit s Marií prostřednictvím modlitby nebo růžence, který spojuje milujícího s panenskou Matkou a Boha našeho Pána milovat z celé duše, i své bližní. Možná se přidají i stejně smýšlející a vytvoří skupinku, aby se v Církvi Boží brzy něco pohnulo.“⁸

Že i mezi reformovanými křesťany existují takové milostí obdařené skupinky, které osvíceny Duchem svatým již dávno dospěly k hlubšímu poznání spásného poslání Panny Marie, dokazuje mimo jiné skupina evangelických křesťanů z Drážďan, která roku 1956 pod názvem „Pravda nade vše“ zveřejnila v evangelické církvi „memorandum“. V tomto pamětním spisu, jehož podstatné pasáže byly přetištěny v časopisu „Una sancta“,⁹ se křesťané z Německé demokratické republiky nejprve ptají, proč prorocké oznámení svaté Panny „... od nynějška mi budou blahorečit všechna pokolení“ došlo právě v katolické Církvi tak účinného a mimořádnou milostí doprovázeného naplnění, zatímco v evangelické církvi nezanechalo téměř žádnou stopu.

Poté se zabývají mariánskou úctou Martina Luthera, který nikdy neustal „připomí-

⁶ Tamtéž, str. 8.

⁷ Tamtéž, str. 12.

⁸ Tamtéž, str. 29 ad.

⁹ Srv. *Una sancta*, 2/1956, str. 88 ad.

nat, že křesťan je Marii povinen úctou“ a v komentáři k Magnificat 1521 o Panně Marii napsal, že „jí bylo dáno tolik a tak velkého dobra, že se to vymyká našemu chápání a že je v celém lidském pokolení osobou, již není nikdo roven. ... Je nazývána **Matkou Boží** a nikdo se nemůže nazývat větším, i kdyby mluvil tolika jazyky, kolik je písku v moři a hvězd na nebi“.

V kázání z roku 1533 Luther řekl: „Jest velkým zázrakem, že milá Pana Maria uvěřila slovům anděla a skrze víru se jí dostalo syna a tím se stala **Matkou Boží**. Nevyrovná se jí žádná jiná žena na Zemi, Maria je matkou mého srdce.“

Otázka po Lutherově mariánské zbožnosti a dnešní evangelické mariánské úctě je evangelickými křesťany uzavřena takto: „Nikoli tedy Luther a reformace, nýbrž teprve fanatickou nenávisť proti všemu katolickému naplnění evangeličtí teologové po třicetileté válce a bezvěrecký věk osvícenství kolem roku 1750 vypudili svatosvatou Matku Boží z evangelické víry a oloupili ji o její vroucnost.“

V komentáři k této negativní skutečnosti se pak pamětní spis zabývá pozitivním „uctíváním Panny Marie“, které sahá zpět až do prvních staletí křesťanství, dodnes v Církvi neustalo a „od zjevení Panny se svou celosvětovou odezvou ať už v Lourdech 1850... nebo ve Fatimě 1917... se mu dostalo nového mocného podnětu.“

Na kritickou otázku, co lze soudit o zjevení Marie v Lourdech a ve Fatimě, dává memorandum následující odpověď. „Nezaujatá kritika stojí v Lourdech, Fatimě i ostatních místech projevu milosti před nadpřirozenými skutečnostmi, které jsou v těsné souvislosti s Pannou Marií – ať už jde o její zjevování nebo o následné zázračné vyslyšení modliteb na její přimluvu –, pro něž jednoduše není přirozené vysvětlení. Víme, nebo vlastně měli bychom vědět, jak přísně vědecky jsou v Lourdech a Fatimě zkoumány případy uzdravení, a to i nekatolickými lékaři, i jak dlouho to trvá, než katolická Církev dotyčné uzdravení prohlásí za zázrak. V Lourdech bylo doposud lékaři uznáno více než 1 200 případů uzdravení za lékařsky nevysvětlitelné. ... Z nich však katolická Církev prohlásila pouze 44 za „zázračné“, protože zjevně ležely za hranicemi, k nimž kdy věda může dospět. ... Během třiceti let navštívilo poutní místo 11 000 lékařů...“

Rovněž ve Fatimě byl za skutečně zázračný uznán pouze zlomek případů uzdravení. Hlavní podmínkou jsou zde nenadálость a úplnost uzdravení při předcházející a vědecky potvrzené nevléčitelnosti pomocí rentgenových a dalších vyšetření. Všichni lékaři bez rozdílu vyznání a světového názoru mají v zájmu objektivitu přístup k procesu vyšetřování. V jednom jediném roce se takto zkoumání spoluúčastní až na 800 lékařů ze všech zemí světa. Je zde tedy v nejvyšší myslitelné míře dána záruka, že se v konkrétních případech skutečně jedná o zázrak v teologickém a nadpřirozeném pojetí...

Co však je hlubokým smyslem všech těchto znamení nebes? Evangeličtí křesťané otázku zodpovídají s milostí obdařeným porozuměním a jasností: „Nevychází snad Bůh vzrušujícím způsobem vstříc modernímu bezvěrectví? Jak se chce kdy ospravedlnit nevěřící, který o této skutečnosti ví? A nedbáme snad – ke své velké škodě – toho všeho bez uvažování, nemluvě už o nějakém nepředpojatém zkoumání? ... Jsou to skutečnosti, které může křesťan jednoduše ignorovat jen proto, že se vyskytly v církvi katolické a ne v evangelické? Nebo jde spíše o věci, které nás prostě nutí Matku Boží opět přijmout do evangelické církve?“

Když Maria mluví k světu, může se tak díť pouze podle Boží vůle. Není snad potom nejhroznějším bludem zacpávat si před tím uši? ... Můžeme my, němečtí evange-

liční křesťané, vůči těmto skutečnostem setrvávat ve svém odmítání nebo lhostejnosti? Má snad veškeré dění doby víc a více propadat mocnostem temnot, aniž bychom se ke své záchraně chopili Bohem nám dané moci světla? ... Nevyplyvá nezbytně ze všeho výše řečeného, že Panně Marii je přikázána nesmírně důležitá role ve veškerém dění naší doby? Vyplatí se otázkou zabývat a neodmítat ji z dávno navyklého odporu ke všemu, co souvisí s katolickou Církví – k obrovské škodě nás i celého světa? Odpovědnost spočívá na nás, kteří skutečnosti zkoumáme a nepřehlídíme resp. nezamlčujeme.

Dnes, kdy jde o bytí či nebytí křesťanství v té či oné zemi, by bylo naprosto neodpovědné nechtít slyšet hlas Boží, promlouvající skrze Marii k světu – a to jen proto, že k nám proniká přes katolickou Církev...

Tyto věci nesmí být v žádném případě nadále zamlčovány! Musíme je zkoumat, nepředpojatě, důkladně a bez průtahů, protože zánik klepe na dveře a je zde nebezpečí, že neuznáním a nepřijetím Božího poselství skrze Marii odstrčíme pomocnou ruku, kterou nám nebesa ještě jednou nabízejí.“

Závěrem osvětleného a své odpovědnosti si vědomého prohlášení, které je co do jasnosti a důraznosti sotva překonatelné, se pak autoři pamětního spisu obracejí na odpovědná vedoucí grémia všech křesťanských církví a společenstev. Nevyzývají k prozkoumání a zaujetí stanoviska pouze „evangelicko-luteránské církevní vedení, nýbrž i všechna ostatní křesťanská společenství – ať už si říkají jakkoli – k důkladnému seznámení se s úředním prohlášením katolické Církve a k důrazné podpoře výše vzneseného požadavku po věcném prozkoumání těchto nekonečně důležitých skutečností. Pokud nebudou vyvráceny, musejí z nich být také vyvozeny všechny příslušné důsledky!“

Katoličtí křesťané, kteří své tradiční víře a mariánské úctě zůstali věrni i v chaotickém náboženském zmatení naší doby, se cítí zavázáni hlubokým díkem všem svým evangelickým bratřím a sestrám, stojícím za drážďanským memorandem. Těšíme se z každého takového úspěchu a pokroku v ekumenickém dialogu. Jsme však bohužel skeptičtí a chováme mnohem méně nadějí, obrací-li se apel na církevní vedení, jak je tomu právě v memorandu z Drážďan, protože nám zkušenost říká, že se Duch svatý těžko prosazuje u evangelického církevního vedení, jde-li o skutečnosti a pravdy, přicházející z katolické Církve.

2. Fatima a mariánský rok 1987/88

Encyklikou „Redemptoris Mater“ (RM) o Panně Marii v životě putující Církve z 25. března 1987 provolal papež Jan Pavel II. mariánský rok. Důvody, které jej k tomu přiměly, jsou zčásti dány v samotné encyklice. Již v úvodu papež pohlíží „na blížící se rok 2000, kdy dvoutisící výročí Kristova narození současně obrací naše zraky i na Jeho Matku“ (RM č. 3). Již na papeže Pavla VI. byly vznášeny prosby oslavit dvoutisící výročí narození Panny Marie svatým rokem. Tatáž žádost byla vznesena i na Jana Pavla II. a zpočátku i jím byla odmítnuta stejně, jako již dříve i Pavlem VI. Přesto však o několik měsíců později, 15. srpna 1983, vyslovil Jan Pavel II. překvapující otázku: „Nebylo by vhodné oslavit dvoutisící výročí narození Marie jako přípravu na dvoutisící výročí Kristova narození?“ Znamý francouzský mariolog René Laurentin k tomu říká: „Papež chce tímto rokem připomenout datum narození Marie, které sice

přesně neznáme, ale můžeme je klást přibližně patnáct let před narození Kristovo.¹⁰ Papež sám v této souvislosti zdůraznil, že se Marie jako adventní postava „objevuje před Kristem na horizontu dějin spásy“ a mariánským rokem, trvajícím od svatodušních svátků 1987 do svátku tělesného nanebevzetí Marie 1988, by měla vyniknout přítomnost Matky Boží v tajemství Krista a Jeho Církve“ (RM č. 48). V duchu II. vatikánského koncilu by se mělo dbát o prohloubení tajemství Marie, přičemž nejde jen o **věrouku**, nýbrž o **život víry** a „skutečnou mariánskou spiritualitu“.

Ohledně pravé mariánské spirituality jmenuje papež „mezi mnoha svědky a mistry“ svatého Ludvíka M. Grigniona z Montfortu a zmiňuje jeho pojednání o skutečně zbožné úctě k svaté Panně („Traité de la vraie dévotion à la sainte vierge“). Vedle něj pak staví papež svatého Alfonse Maria z Liguori, jehož dvousté výročí úmrtí si připomínáme a z jehož děl papež jmenoval knihu „Le glorie di Maria“ (pozn. č. 143). Jan Pavel II. četl Grignionovo pojednání o „naprostém odevzdání se Marii“ ve válečných letech jako dělník v chemické továrně Solvay a stále ještě má z té doby knížku o této studii, na níž jsou vidět skvrny od různých chemikálií. Nejstručnější formulací odevzdání se Kristovi a „zasvěcení Kristovi skrze ruce Panny Marie“ je papežovo heslo „Totus tuus“ (zcela Tvůj) pod písmenem ‚M‘ (Maria).¹¹

Ve druhé části „Redemptoris Mater“ s titulem „Matka Boží uprostřed putující Církve“ se papež zabývá dnešním ekumenickým hnutím a poznamenává, že odloučení křesťané „znovu najdou svou skutečnou jednotu tehdy, pokud ji založí na jednotě své víry. Nepřekročí tím sebemenší rozdíly v učení a služebném úřadu Církve.“ Po tomto konstatování se Jan Pavel II. dovolává „obou vzájemně nedělitelně spojených aspektů tajemství spásy“ a zdůrazňuje vřazení lidského vtělení Boha, božského mateřství Marie i „tajemství Církve“ k „úloze Svaté Panny na díle spásy“. Odloučení křesťané mají vzájemně pohlížet na Marii jako na svou „společnou Matku“, která se modlí za jednotu Boží rodiny a „kráčí“ v čele dlouhého zástupu svědků jediného Pána, který je Synem Božím a byl skrze Ducha svatého počat v jejím panenském lůně“ (RM č. 30).

Mezi církvemi, oddělenými od Říma, zmiňuje papež především církve pravoslavnou a řeckokatolickou, s nimiž je katolická církev spjata láskou a úctou k rodičce Boží (Theotokos). Pochvalně zdůrazňuje jejich věrnost Pánu, kterou prokázaly v „těžkých dobách“ a „často i dokonce vzdor krvavému pronásledování“. „Řečtí katolíci vždy s neomezenou důvěrou vzhlíželi k Matce Páně a utíkali se pod její ochranu, protože věděli, že v ní mají mocnou pomocnici“ (RM č. 31).

Závěrem papež připomíná II. ekumenický koncil v Niceji (r. 787), na němž před 1 200 lety skončil obrazoborecký spor a bylo rozhodnuto, „že podle učení Otců a obecné tradice Církve mohou být vedle svatého kříže uctívány v kostelech, domech i na ulicích také obrazy Matky Boží, andělů a svatých“.

V souvislosti s religiózními obrazy encyklika zmiňuje ikonu Madony z Vladimíru, vždy provázející cestu víry národů Ruska a upozorňuje, že budou brzy slavit tisícileté výročí obrácení na křesťanství (RM č. 33). Na samém konci své encykliky se papež ještě jednou vrací k tomuto tématu a píše, že „v průběhu svatého roku bude uspořádána oslava tisíce let pokřtění svatého Vladimíra, velkoknížete kyjevského (r. 988), které dalo počátek křesťanství na území tehdejší Rusi a poté i v dalších částech východní Evropy stejně, jako se touto cestou křesťanství rozšířilo přes Evropu až do

¹⁰ R. Laurentin v: *Theologisches*, roč. 40, č. 6 (červen 1987), str. 10.

¹¹ Tamtéž, str. 9.

nejvzdálenějších severních oblastí asijského kontinentu. Chceme se proto zvláště během tohoto roku spojovat v modlitbě především s těmi, kdož slaví tisícileté výročí křtu, jak katolíci tak pravoslavní, a proto opakujeme a potvrzujeme, co napsal koncil: „Je velkou radostí a útěchou, že se... na uctívání povždy panenské Matky Boží podílejí s takovou horlivostí a zbožnou myslí řečtí katolíci.“ Přestože stále ještě pocítujeme bolestné účinky odloučení, k němuž došlo o několik let později (r. 1054), můžeme přesto říci, že se před Matkou Kristovou cítíme jako bratři a sestry uvnitř onoho mesiánského lidu, povolaného být jedinou Boží rodinou na Zemi...“ (RM č. 50). Na tomto místě mohl papež poukázat na velké zjevení růžencové Královny z Fatimy (1917), kterou v encyklice nezmínil jediným slovem. Když vyhlašoval mariánský rok, jistě měl také na paměti sedmdesáté výročí fatimského zjevení, zvláště když se jedna jeho podstatná přípověď týkala Ruska, tj. jeho rechristianizace. Naši milovanou Paní z Fatimy požadované zasvěcení Ruska jejímu Neposkvrněnému Srdci je předpokladem jí oznámeného obrácení této země. O osobním vztahu Jana Pavla II. k událostem ve Fatimě píše René Laurentin: „Pokus o zabití z 13. května 1981, právě ve výroční den prvního zjevení ve Fatimě i téměř zázračný způsob, jímž unikl smrti, byl již prvním závažným elementem, který obrátil pozornost papeže na naléhavost podpory Marii. Na poliklinice Gemmeli v Římě si svou známou dr. Poltawskou nechával znovu předčítat ‚Poselství z Fatimy‘. Následujícího roku obnovil posvěcení ve Fatimě jako osobní poděkování. Tehdy se také setkal se sestrou Lucií. Poté se zdál být s posvěcením nespokojen a obnovil je ještě dvakrát při synodě na závěr svatého roku 25. března 1984 na svátek zvěstování Panny Marie.“¹²

3. Neplodný protest

Reakce na encykliku „Redemptoris Mater“ byla u mnoha hodnostářů katolické Církve „z povinnosti pozitivní. Byla zde provolání a pastýřská slova k mariánskému roku. Mariánské skupiny a sdružení se těšily na milostivý rok a rozhodly se skrze religiózní podniky jako modlitby, pokání a smiřování slavit mariánský rok s nasazením všech sil vzhledem k poslední velké Satanově ofenzivě konce času a jeho neblahému apokalyptickému panství. Avšak velká masa nevěřících i nějak ještě „věřících“ členové Církve podle všeho neporozuměli „znamení doby“ a setrvali jako předtím v otupělé pasivitě. Takový postoj duchovního strnutí a hrobového ticha působil ještě hrozněji než neplodný protest jistých protestantských kruhů.

Bylo oznámeno, že italští protestanti z odporu vůči mariánskému roku 1987/88 chtěli odřeknout všechna oficiální dialogová setkání. V komuniké, zveřejněném v Římě a rozšiřovaném katolickou zpravodajskou agenturou (KNA), vyslovil „Spolek evangelických církví Itálie“ své „podivení“ nad tím, že k vyhlášení mariánskému roku došlo „bez předchozích konzultací v ekumenické rovině“. Pokud by měl „úspěch“ dosavadního ekumenického dialogu spočívat v tom, že si katolická církev musí při svých rozhodnutích nejprve vyžádat souhlas vedení nekatolických církví „v ekumenické rovině“, pak by byl nejvyšší čas dialog zastavit. Příkazuje to již sama sebeúcta, o závažné odpovědnosti za katolickou víru ani nemluvě.

Úřední hlasy u protestantů v Německu proti tzv. „mariánskému trendu“ ještě zesílily, když papež koncem ledna 1987 na závěr **světového modlitebního týdne za jednotu křesťanů** svěřil ekumenické hnutí pod **znamení Marie**. Podle oznámení časo-

¹² Tamtéž, str. 9 ad.

pisu „Evangelische Orientierung“¹³ řekl papež: „Tato modlitba se nachází pod znamením Marie, Matky Páně. Jak silně je znepokojena o jednotu všech učedníků svého Syna! Ona zná cestu k takové jednotě. Poprosme ji znovu, aby všichni slyšeli její mateřskou výzvu, až do dna poznat a vyplnit Ježíšovu vůli.“ Tato, pro každého pravého katolíka a skutečného křesťana samozřejmě slova papeže byla citovaným časopisem komentována mimořádně negativně. Říká se tam totiž: „Tento mariánský trend podle všeho ekumenickou vzájemnost spíše ztíží než podpoří. Mezi evangelickými křesťany jsou zřejmě jisté rozpaky. Tím otevřeněji musí být veden o tom rozhovor.“

Evangeličtí křesťané ctí Marii jako matku Ježíše Krista, jako **milostí obdařenou** a jako **děvečku Páně**. Jak se podřídila božím zvěstování, jak uposlechla – to je příkladné a zůstává pro všechny křesťany vzorem víry.

Katolické mariánské uctívání však daleko přesahuje Nový zákon. Platí to o dogma o **věčném panenství** Marie, o **neposkrvněném početí** a **tělesném nanebevzetí**. Kde se nejnověji rozjímá o **Marii, mateřské dimenzi Boha**, stává se zcela nehistorickou, symbolickou postavou.

Katolická Církev říká: Mariánská úcta slouží k uctívání Krista a je mu podřízena. Musí však cesta ke Kristu jít přes Marii? Může být stálou prostřednicí ke Kristu? Nepřipisuje se zde Marii cosi, co se děje pouze skrze Ducha Svatého, slovo Boží a svátosti?

Katolická Církev říká: Nikoli zbožňování Marie, nýbrž pouze její vzývání. Lze však při modlitbě takto rozlišovat? Nestačí snad uctívání a vzývání Boží trojjednosti, když přece se nás před Otcem zastává Kristus? Proč se říká **Maria**, když se míní **Kristus**?

Evangeličtí křesťané mohou spíše připustit, že Marii vedle Abraháma, Petra, Pavla a mnoha dalších náleží čestné místo v „oblaku svědků“. Chovají však také vážné pochyby vůči uctívání Marie katolíky a v mnohém z toho je nemohou následovat, jako např. v prohlášení Marie za patronku ekumeny. Znepokojeně se ptají, zda to nezabluje další postup ekumenického hnutí.¹⁴ Potud evangelický protest vůči katolickému uctívání Panny Marie, které mezi „církvemi a církevními společenstvími Západu“ není nijak osamocené a zpochybňuje optimistický názor papeže, „že se tyto církve a církevní společenství v základních bodech křesťanské víry shodují s katolickou Církví i pokud jde o Pannu Marii“ (RM č. 30). Mezi realitě vzdálenými ekumeniky je sice otřepanou věcí, že mezi protestantismem a katolickou Církví je více spojovacího než rozdělovacího, ale přesto je taková teze zcela neprokázána. Naopak je třeba dát za pravdu profesorovi církevního práva G. Mayovi, když říká: „Existuje jen velice málo komplexních předmětů učení, v nichž by mezi nimi nebyly závažné rozdíly ba protiklady. ... Protestantismus je dnes v zásadě stejně jako před 450 lety útokem na katolickou Církev. Je zapotřebí značné dávky zaslepení, abychom nevníмали neustávající protest...“ – „Protestanti jsou dalece vzdáleni od katolické pravdy. Dospěli k novému sebevědomí a se zadostiučiněním pozorují protestantizaci katolické Církve.“¹⁵

Profesor May v 9. kapitole své důkladné, jasné a pozornosti hodné přednášky

¹³ Číslo 3/1987. Vydává: Evangelischen Bund / Landesverband Baden in Zusammenarbeit mit der Zentrale des Evangelischen Bundes in Bensheim.

¹⁴ Srv. *Una Voce Korrespondenz*, roč. 17., č. 4 (červenec-srpen 1987), str. 257 ad.

¹⁵ G. May, *Die Krise der Kirche ist eine Krise der Bischöfe*, v: *Una Voce Korrespondenz*, roč. 17, č. 2 (březen-duben 1987), str. 89 ad; Ulrich Lange v: *Der Fels* 1980, str. 210.

o „križi Církve jako križi biskupů“ shromáždil přímo alarmující skutečnosti o „smrtícím nebezpečí ekumenismu“ a přitom také nadhodil zásadní problém, který dodnes nebyl vyřešen. Jedná se o následující otázku: „Kdo je v protestantismu vlastně kompetentním ekumenickým partnerem?“ G. May konstatuje, „že na protestantské straně není žádný partner rozhovoru, který by ve svém společenství závazně vyložil a konstatoval, co je protestantským učení. Každý mluví jen sám za sebe, nanejvýš pak za ty, kteří mu přitakávají; on sám může svůj dnešní náhled klidně opustit a zítra být jiného mínění. Právě tak není v protestantismu nikdo schopen nikoho zavázat k dodržování dohodnutých dokumentů. Jakékoli dohody s cizím náboženským společenstvím, uzavřené funkcionáři protestantismu, nejsou pro žádného jednotlivého protestanta závazné. Nikdo menší než Urs von Balthasar proto dialog s protestantskými náboženskými obcemi označil za nesmyslný.“

Zde si však musíme položit otázku, pro **koho** je tento dialog beze smyslu. Pro jednotlivé protestanty může být ekumenický dialog nezávazný a občas i nesmyslný. Jinak je tomu ale u protestantského církevního vedení a jím jmenovaných dialogových komisí. Ty si mohly v dosavadním průběhu oficiálních ekumenických rozhovorů a vyjednávání zaznamenat ze svého pohledu samé „úspěchy“. Vykazují totiž na celé čáře pozoruhodný pokrok v protestantizaci katolické Církve. A pro katolické křesťany jsou ujednání s protestantskými církevními komunitami velice závazná, i když pravidelně oslabují katolickou věroučnou a právní pozici, a pokračující kapitulací ze strany katolické Církve jsou smrtelným nebezpečím pro pravou katolickou víru.

Tomuto nepopiratelnému nebezpečí je třeba rozhodně čelit. Fatimská Madona v tom tísněné Církvi prokazuje nezastupitelnou pomoc. Její zjevení a poselství spolu se světově známými zázraky, které se udály při zjevení i po něm, jsou velkým a mocným znamením nebes, která dává Bůh lidstvu, aby nám jím nabídl pomoc a záchranu v apokalyptickém boji proti mocnostem temnot. Když však nevýslovně velký a svatý Bůh toto velké znamení spásy v naší současné zlověstné době nechává milosrdně zasvitnout, pak to jistě nedělá pro kratochvíli, nýbrž proto, že je to nezbytné pro spásu Církve a světa. Vzhledem k těmto nepopiratelným skutečnostem by bylo vysloveně hloupé, drzé, darebácké a nestydaté, kdyby někdo v duchovním zaslepení říkal: Znamení nebes mě nezajímají! – Takto nahlížena je tedy Fatima výzvou, jíž se nikdo nemůže vyhnout, dokonce ani ten ne, kdo teologicky korektně kvalifikuje poselství z Fatimy jako „pouze“ soukromé zjevení. Věřící křesťané však budou největší a nejdůležitější „znamení doby“ – a těmi musí být znamení nebes – vděčně od Boha přijímat. A nejen to. Budou si také vědomi své odpovědnosti a považovat za svatou povinnost hlásat celému světu velké činy toho, který je „z temnoti povolal k podivnému světlu svému“ (1 Pt 2,9).

II. Tajemství a zjevení

Bůh koná své velké činy dějin spásy s oblibou skrze maličké. Bylo tomu tak i ve Fatimě: „Co pošetilé jest podle (soudu) světa, to vyvolil si Bůh, aby zahanbil moudré, a co slabé jest podle (soudu) světa, to vyvolil si Bůh, aby zahanbil silné; a co neurozené jest ve světě a opovržené a čeho není, to vyvolil Bůh, aby zkazil to, co jest; (a to k tomu konci), aby žádný člověk nemohl se chlubit před Bohem ...“ (1 K 1,27 ad.).

Co zde píše svatý Pavel, splnilo se přesně v případě tří malých, nedospělých vizionářských dětí, které nevyzpytatelný Bůh obdařil mimořádnou milostí, aby skrze ně mocně zasáhl do našich dějin. Chudí pasáckové z Aljustrelu u Fatimy, sedmiletá Jacinta, její devítiletý bratr Francisco Marto a jejich desetiletá sestřenice Lucia dos Santos byli v roce 1917 prostí analfabeti a v očích „velkých“ a mocných tohoto světa platili doslova za „pošetilé“, „prosté“, „slabé“ a „opovrhované“. A veledůstojná sestra Lucia, která přijala řádové jméno Maria Neposkvrněného Srdce, není podle všeho až dodnes ohledně tzv. „třetího tajemství“ církevními veličinami brána zcela vážně. Bůh však skrze tyto „maličké nejen zahanbil mnohé veličiny v Církvi, nýbrž i zasadil těžké porážky mocnému antikřesťanskému vládnoucímu systému zednářstva a komunismu, a ohlásil obrácení Ruska. Z malé Fatimy vychází religiózní hnutí spásy, které je silnější než všechny politické a ideologické mocnosti zkázy, jež v našem století opanovaly a zpusťovaly svět. V tom spočívá vysvětlení, proč mnozí současníci, mající za otce d'ábla (J 8,44), Fatimu nenávidějí a bojí se jí. Bohužel není ani v Církvi právě málo těch, kteří mají k Fatimě narušený vztah a nerozumějí jejímu tajemství, které si níže podrobněji ukážeme. V této souvislosti nejsou myšleni ti křesťané, kteří k výpovědím fatimských dětí přistupují přiměřeně zdravě kriticky, nýbrž ostatní, kdož namísto konstruktivní a objektivní kritiky konkrétních procesů satansky vzdorují Duchu svatému.

1. Prolog před rokem 1917

Předmluvu k fatimskému dramatu proslovil strážný anděl Portugalska roku 1916. Nazývá se také „andělem míru“ a dětem milosti se v témže roce zjevil třikrát, aby je připravil na nadcházející události.¹⁶

Poprvé k nim promluvil na jaře 1916 a učil je následující modlitbu: „Pane, věřím, modlím se, doufám, miluji Tě. Prosím Tě o odpuštění těm, kdož nevěří, nemodlí se, nedoufají a nemilují Tě.“ Anděl vyslovil modlitbu třikrát, děti se modlily s ním a často ji opakovaly, když jim anděl řekl, že by se tak měly modlit.

Při druhém zjevení v létě téhož roku řekl anděl dětem: „... Modlete se! Modlete se často! Nejsvětější srdce Ježíše a Marie si vámi ve svém milosrdenství chtějí posloužit pro své záměry. ... Přinášejte Pánu bez ustání modlitby a oběti jako pokání za mnohé hříchy, jimiž je urážen, jakož i prosby za obrácení hříšníků. Takto přivoláte mír pro svoji otčinu. Jsem strážným duchem Portugalska. ... Především však přijímejte odevzdaně utrpení, které na vás Pán sešle, a neste je trpělivě.“

Lucia později vyprávěla, že andělova slova se jí vtiskla hluboko do duše a „působila jako světlo, skrze něž jsem poznala, jak velice nás Bůh miluje a jak velice má být milován. Později jsme rozpoznali cenu oběti a také že Pán skrze oběti obrací hříšníky.“ Kromě toho se také zmínila, že často po hodiny ležela na zemi a říkala andělovu modlitbu.

Ke třetímu zjevení pak došlo několik měsíců poté. Děti byly náhle obklopeny neobyčejnou září a spatřily anděla s kalichem. Nad ním se vznášela hostie, z níž kanuly

¹⁶ Srv. L. Gonzaga da Fonseca, *Maria spricht zur Welt*; G. Scharf, *Fatima aktuell*, Münster, 2/1986; O. Bohr, *Rom-Moskau-Fatima*, St. Augustin, 3/1981; L. Kondor, *Schwester Lucia spricht über Fatima*, Postulacão Fatima, 3/1977; M. Adler, *Zeichen der Zeit*, Leutersdorf/Rhein 6/1982; S. Labo, *Das Attentat auf den Papst im Lichte Fatimas und im Schatten der Oktober-Revolution 1917*, Rom-Koblenz, 4/1985.

kapky krve. Anděl vyzval děti, aby se třikrát pomodlily následující: „Nejsvětější Trojice, Otče, Synu a Duchu svatý, prosím Tě z hloubi duše a obětuji předražené tělo, krev, duši a božství Pána našeho Ježíše Krista, který je přítomen ve všech tabernáklech celého světa, o zadostiučinění za urážky, rouhání a lhostejnosti, jimiž jsi sám urážen. Skrze nekonečné zásluhy Srdce Ježíšova a přimluvu Neposkvrněného Srdce Panny Marie prosím za obrácení hříšníků.“

Pak vzal anděl hostii, podal ji Lucii, svatou krev rozdělil mezi Jacintu a Francisca, a řekl: „Přijměte tělo a krev Ježíše Krista, který je nevděčnými lidmi strašlivě urážen!“ Poté se třikrát pomodlil k Nejsvětější Trojici a zmizel.

Děti pokládaly zjevení anděla za tajemství a pomlčely o něm, neúnavně však opakovaly modlitby, které je naučil.¹⁷ Teologie, která v těchto modlitbách prosvítá, je charakteristická pro pozdější zjevení Matky Boží v roce 1917. Ukazuje již v zásadě obsah velkých poselství Panny Marie a dává poznat, že v nadcházejících zjeveních nebes jde především a zásadně o víru, o vzývání Nejsvětější Trojice, o obrácení hříšníků, modlitbu, oběť, hříchy jakož i o zásadní spásné působení eucharistie. Uctívání Boha pak přináší plody míru a spásy nepokojnému a zoufalému světu podle slov Páně: „Hleďte tedy nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, a toto všechno bude vám přidáno“ (Mt 6,33).

2. Poselství Panny Marie z roku 1917

Osudového roku 1917 v Evropě zuřily mocnosti smrti. První světová válka vrcholila, protestanti oslavovali čtyřsetleté výročí Lutherovy „reformace“, zednáři zahajovali dvousté výročí založení první velkolóže v Londýně, sionisté se radovali z Balfourovy deklarace a v Rusku se rudou Říjnovou revolucí dostal k moci až dosud nejkrvavější vládnoucí systém v dějinách.

V tom roce neštěstí a pohrom dal milosrdný Bůh nešťastnému a stále hlouběji se do zkázy potácejícímu lidstvu milostiplně spásné znamení. Na večerním nebi hynoucího Západu se objevilo „veliké znamení“ (Zj 12,1), aby ukázalo světu Boží spásu, zachránilo Církev i mnoho lidí, a zvěstovalo Boží vítězství v apokalyptickém posledním boji se silami temnot. Bůh nechal v Cova da Iria, malém a bezvýznamném místě středního Portugalska, zjevit se Marii třem vyvoleným dětem a těm skrze ni předat mimořádně důležité mírové a spásné poselství celému světu. Během šesti velkých zjevení v období od 13. května do 13. října 1917 mluvila Panna Maria o eschatologických, tj. posledních pravdách a skutečnostech. Tak 13. května 1917 řekla: „Přicházím z nebes!“ 13. července nechala děti nahlédnout do nepředstavitelně strašné reality pekla. Vzhledem k úděsné skutečnosti, kterou nazýváme peklem, si Matka Boží přeje, abychom se káli za početné hříchy, jimiž je Bůh urážen a za něž bude mnoho lidí na věky nevýslovně trpět. Maria neúnavně vyzývá k modlitbě, oběti a spáse, aby se zachránilo, co ještě zachránit lze. Při každém zjevení rovněž doporučuje modlení růžence za spásu lidí, obrácení hříšníků a za mír ve světě. Ve stejnou dobu, kdy se v Rusku chystá bolševická revoluce, žádá vzývání Jejeho Neposkvrněného Srdce a zasvěcení Ruska těmž. Předvídá obrácení Ruska, pokud je papež zasvětil Jejímu Neposkvrněnému Srdci a uděláme-li my to, co nám říká. V dosud nezveřejněném „třetím tajemství“ předpovídá tak hrozné a katastrofální události, že se je hodnostáři Církve do dnešního dne nedovázili odhalit. Nakonec však zvěstuje obrácení Ruska a z toho plynoucí pokoj

¹⁷ L. Gonzaga da Fonseca, str. 127 ad.

světu. Její závěrečné slovo, po nám dosud neznámém „třetím tajemství“ zní: „Nakonec bude triumfovat moje Neposkvrněné Srdce!“

K dotvrzení nebeských zjevení a zvěstování ve Fatimě se 13. října 1917 udál velký sluneční zázrak a následovaly pak nespočetné případy obrácení a zázračných uzdravení po celém světě.¹⁸

3. Zjevení po roce 1917

Zjevení anděla roku 1916 bylo současně prehistorií šesti velkých mariánských zjevení r. 1917. Obě pak spolu tvoří jistým způsobem duchovní jednotu. Avšak poselství z roku 1917 mají i dlouhé dějinné pokračování, které není dodnes zcela uzavřeno. Sedmi až desetileté vizionářské děti nemohly ještě v roce 1917 naprosto chápat Pannou Marií jim svěřené „tajemství“ v celém jeho významu a dosahu; podstatnou část poselství Panny Marie spíše uchovávaly a střežily jako její „tajemství“, jak jim bylo Matkou Boží uloženo. Dokonce i když okresní představený z Vila Nova de Ourém, zednář a nepřítel Církve Arturo d'Oliveira Santos, nechal děti před čtvrtým zjevením unést a zavřít do vězení, aby jim tam sliby, výhrůžkami i nelidským duševním trýzněním jejich tajemství vyrval, děti je heroicky neústupně vydaly odmítly. Byly připraveny raději zemřít nežli vyrazit „tajemství“, které jim bylo svaté, přestože jeho obsahu ještě v mnoha ohledech nemohly zcela rozumět. Teprve postupně, krok za krokem, měly s pomocí nebeské Matky pochopit mnohé, co jim zpočátku bylo nejasné. To platí především o Lucii, neboť obě mladší děti nedlouho po zjevení zemřely.

23. prosince 1918 Jacinta a Francisco onemocněli tzv. „španělskou chřipkou“, která si tehdy vyžádala množství obětí v celé Evropě, ale především v Portugalsku. Když se koncem února 1919 Franciscovi viditelně přitížilo, protože se k chřipce přidal ještě prudký zápal plic, byla Lucia spěšně zavolána k lůžku nemocného chlapce. Jakmile vešla do místnosti, Jacinta jí oznámila: „Madona nás navštívila a řekla, že brzo přijde a vezme si Francisca do nebe. Mne se zeptala, zda chci ještě obracet hříšníky. Přitakala jsem. Nato Madona řekla, že se dostanu do nemocnice, kde budu mnoho trpět, ale že to všechno mám trpělivě snášet za obrácení hříšníků jako satisfakci za urážky Neposkvrněného Srdce Panny Marie i z lásky k Ježíši. Zeptala jsem se jí, zda půjde se mnou. Velice mne zabolalo, když nepřisvědčila. Řekla, že mne bude provázet matka, ale pak tam už zůstanu docela sama...“

Francisco zemřel 4. dubna 1919. Krátce po jeho smrti byla do nemocnice ve Vila Nova de Ourém dopravena Jacinta, již se ke „španělské chřipce“ ještě přidal zánět pohrudnice. V této době utrpení se často zjevovala Panna Maria, aby jí utěšovala a provázela na její křížové cestě. Jacinta jednou vyprávěla Lucii: „Madona mi řekla, že budu převezena do lisabonské nemocnice a s tebou ani se svými rodiči se už neshledám; po mnohém utrpení tam zemřu zcela sama. ... Nemám se však čeho bát, protože ona sama přijde, aby mne vzala do nebe...“

Počátkem roku 1920 se Jacinta skutečně dostala do Lisabonu, kde měla být opeřována. Byla přijata v sirotčinci Naší Paní Zázračné v Rua Estrela 17. Tam byla představenou matka Marie, která se stala děvčeti dobrou a starostlivou matkou, a Jacinta jí oplácela důvěrou a velkou vděčností. Dívka nazývala představenou prostě „kmoťříčkou“ a prostosrdčně jí vyprávěla o mnoha navštíveních, která jí Madona během této bolestné doby dopřála. „Kmotra“ svědomitě zapsala nejdůležitější slova, která jí Jacin-

¹⁸ Tamtéž, str. 19-102.

ta po rozhovorech s Madonou svěřovala. Jednou jí Jacinta mj. řekla. „Hříchy, které ponejvíce strhávají duše do pekla, jsou hříchy nečistoty.“ Ve druhém listu apoštola Petra se říká: „Umít' Pán nábožné z pokušení vytrhovat, nespravedlivé pak v trestu ke dni soudu uchovávat. Zvláště však ty, kteří za tělem chodí v žádosti poskvrny a porhdají mocí Páně...“ (2 Pt 2,9 ad.).

Při jiné příležitosti dala Jacinta „kmoťričce hluboké duchovní poučení o životě kněží a řeholníků, kteří by měli „být zcela čistí a poslušní svých nadřízených i Svatého Otce a zabývat se pouze záležitostmi Círky a duší“. Jednou se jí představená zeptala: „Od koho jsi se to všechno vlastně naučila?“ Takto zněla odpověď děvčátka: „Od Madony, ale mnohé z toho si myslím i sama. Tak ráda o tom přemýšlím.“

Krátce před svou smrtí řekla Jacinta matce představené: „Slyšte, kmoťričko, teď už si nenaříkám. Madona se mi znovu zjevila a prohlásila, že brzy přijde, aby si mne odvedla a zbavila všech bolestí.“

Těchto několik málo příkladů ukazuje, že i po velkém zjevení v roce 1917 udržovala Madona důvěrný styk s milostí obdařenými dětmi, mluvila s nimi a vždy při nich mateřsky stála.¹⁹

Totéž platí i pro Lucii, jejímž posláním bylo a je po mnohá desetiletí seznamovat Církev a svět s velkými přáními, jež jí Pán skrze Matku Marii svěřil, a tak vést Církev i svět k bdělosti. Lucia vstoupila 17. května 1921 do kolegia „Asilo de Villar“ v Portu, řízeného řádovými sestrami svaté Doroty. 2. října 1926 byla přijata do noviciátu dorotejek v Tuy (Španělsko) a dostala řádové jméno Maria dos Dores (od bolestné Matky). Světský slib složila 3. října 1928, věčný 3. října 1934. Když propukla španělská revoluce, byla přemístěna do kolegia v blízkosti Porta a po II. světové válce se vrátila do Tuy. Zde znovu ožilo její původní přání stát se karmelitkou, a tak se svolením papeže Pia XII. vstoupila 25. března 1948 do nově zřízeného Karmelu v Coimbre. Dne 31. května 1949 složila slavnostní slib u bosých karmelitek a obdržela jméno sestra Marie Neposkvrněného Srdce.

Když byla Lucie ještě řádovou sestrou v Tuy, poskytla 6. února 1946 důležitý rozhovor Otcí Jongenovi, který tehdy psal pro časopis „Ve službách královny“. Na otázku:

„Kdy Vám dala nebesa souhlas ke zveřejnění tajemství?“, Lucie odpověděla:

„Roku 1927, zde v kapli v Tuy. Avšak toto svolení se nevztahuje na třetí část tajemství.“

P. Jongen se ptal dále: „Mluvila jste o tom se svým duchovním vůdcem?“

Lucia: „Ano, hned poté.“

P. Jongen: „Co na to řekl?“

Lucia: „Nařídil mi zapsat tajemství s výjimkou jeho třetí části. Myslím, že zápis ani nečetl, a pak mi jej vrátil. O něco později jsem měla jiného duchovního vůdce, který mi nejprve nařídil zápisky spálit, ale pak mi nakázal, abych je znovu napsala.“

P. Jongen chtěl také vědět, zda jsou „při pořizování zápisu tajemství slova Matky Boží zachycena pouze podle smyslu nebo doslovně?“

Lucia odpověděla: „Zapsala jsem tajemství slovo za slovem.“

Nato P. Jongen: „Jste si jista, že vám všechno zůstalo přesně v paměti?“

Lucia: „Ale ano! Zapsala jsem slova přesně v tom pořadí, jak byla vyřčena.“

P. Jongen se mj. dále zeptal, zda Panna Maria, která po tajemství řekla, že později

¹⁹ Tamtéž, str. 169-185.

přijde a bude mít k ní prosbu, také pak skutečně přišla. Lucia na tuto otázku jednoznačně přisvědčila a na dotaz, kdy se tak stalo, řekla: „Roku 1925. Dne 10. prosince řečeného roku se mi zjevila Naše Paní a Jezulátko.“

Panna Maria přitom řekla: „Pohled' dcero na moje srdce, obklopené trním, jímž je každou chvíli zraňují nehodní lidé ve svém zlořečení a nevděku. Snaž se alespoň ty utěšit mě a svět' první soboty v měsíci.“

Na závěr několika otázek ohledně uctívání Neposkvrněného Srdce pak P. Jongen přešel v rozhovoru na zasvěcení Ruska: „Mluvila Matka Boží během zjevení r. 1925 také o zasvěcení Ruska jejímu Neposkvrněnému Srdci?“

Lucia: „Ne.“

P. Jongen: „Kdy o tom promlouvala?“

Lucia: „Roku 1929.“

P. Jongen: „Co bylo přesně přáním Matky Boží?“

Lucia: „Přála si, aby Svatý Otec v jednotě s biskupy zasvětil Rusko Neposkvrněnému Srdci Panny Marie.“

P. Jongen: „Nemluvila o zasvěcení světa?“

Lucia: „Ne.“

V následujícím rozhovoru potom ještě Lucia vysvětluje, proč o zjevení anděla z roku 1916 mluvila pouze s arcipastýřem z Olivalu a biskupem z Leirie, a proč po prvním zjevení ve Fatimě na zvědavé otázky, co říkala Matka Boží, odpověděla stručně: „Modlit se růženec!“ Argumenty pro její důsledné mlčení jsou ostatně zcela zřejmé.

Jeden z duchovních vůdců Lucie, P. jezuita J. Apaticko, vyprávěl, že během pobytu v tuyském klášteře se Lucii dostalo nejen několika zjevení Panny Marie, ale i „niterných sdělení“ od samotného Pána. Tak například tomu bylo v letech 1936, 1938 a 1939. Dne 6. února 1939 jí dal Pán poznat, že končí milostivé období, o němž mluvil v květnu 1938. Válka se všemi průvodními hrůzami brzy začne. ... Při tomto niterném setkání s Bohem Pán přislíbil „zvláštní ochranu Neposkvrněného Srdce Panny Marie Portugalsku“ kvůli „zasvěcení, jež si předsevzal portugalský episkopát spolu s lidem“.²⁰

Některé z poznatků, jichž se Lucii dostalo při těchto „niterných“ osvíceních a sděleních, nejsou při kritickém posouzení zcela identické a ne vždy také vzájemně souhlasí s tím, co řekla Madona při svých zjeveních. Týká se to např. sdělení o zasvěcení Ruska Neposkvrněnému Srdci Panny Marie, v nichž jsou proto dodnes jisté nejasnosti. Jsou zde ještě stále angažovaní a věci znalí ctitelé Panny Marie, zastávající názor, že se Matkou Boží žádané zasvěcení Ruska vůbec neuskutečnilo; rozhodně ne v té formě, jak se to mělo stát podle vůle Panny Marie resp. samotného Pána. Otázka je tedy stále sporná, ačkoliv již papež Pius XII. dne 31. října a 8. prosince 1942 zasvětil Neposkvrněnému Srdci Panny Marie svět a 7. července 1952 pak i Rusko. Papež Pavel VI. vyhlásil zasvěcení světa 21. listopadu 1964 v Římě a Jan Pavel II. 13. května ve Fatimě a pak znovu 25. března 1984 v Římě. Nicméně sama Lucie tvrdí, že k zasvěcení Ruska Neposkvrněnému Srdci Panny Marie dosud nedošlo.²¹

²⁰ Tamtéž, str. 186-203.

²¹ Srv. P. Caillon, *Was ist am 13. Mai 1982 in Fatima geschehen?*, v: *Mater nostra* 1983, str. 2687 ad; týž, *Was denkt Schwester Lucia von Fatima über die Weihe Rußlands?*, v: *Mater nostra* 1987, str. 16; dále zpráva o Donu Gobbim, str. 17.

III. „Třetí tajemství“ Fatimy

13. října 1930, na den přesně třináct let po posledním zjevení, kompetentní biskup z Fatimy prohlásil v Cova de Iria před více než 100 000 poutníky „zjevení v Cova da Iria mezi 13. květnem a říjnem 1917 za *hodnověrné* a povolil veřejné uctívání Naší Milé Paní z Fatimy“. Tou dobou bylo celé fatimské poselství ještě tajemstvím. Jediná dosud žijící vizionářka Lucia žila nepoznána svými spolusestrami v ústraní kláštera v Tuy. Teprve při skládání věčného slibu 3. října 1934 odhalil biskup tajemství její osoby a veřejně označil sestru Marii dos Dores za vizionářku z Fatimy. Současně jí také zbavil závazku mlčenlivosti ohledně zjevení. Již roku 1935 napsala Lucia na přání biskupa z Leiria své vzpomínky na Jacintu. Protože tyto memoárové zápisky ještě vykazují mnohé mezery a zamlčují důležitá „tajemství“, naléhal P. Fonseca na biskupa, aby požádal Lucii o další zápisy. V listopadu 1937 Lucia na přání biskupa napsala svůj životopis. Ten pak r. 1941 následovaly další zápisky, v nichž Lucia doplnila své vzpomínky na Jacintu a odhalila tzv. první a druhé tajemství z 13. července 1917. Jak víme, bylo jí vyjevení těchto tajemství dovoleno již r. 1927 samotným Pánem. „Ve svých ‚Čtvrtých vzpomínkách‘, sepsaných rovněž v roce 1941, vypráví Lucia o životě Francisca, o zjevení anděla a Matky Boží, připojila několik podrobností ze života Jacinty a závěrem ještě korekturní poznámky k Fonsecaově knize ‚Maria mluví k světu‘.“²²

Poté, co takto postupně vcházely ve známost události, k nimž došlo r. 1917 ve Fatimě, mohla konečně i světová veřejnost poznat „tajemství“. Stalo se tak r. 1942, tedy 25 let po zjeveních, kdy papež Pius XII. nechal skrze milánského kardinála Schustera zveřejnit obsah fatimského poselství. Malá, ale mimořádně významná a důležitá část tajemství ovšem odhalena nebyla. A právě tato část se nazývá „třetím tajemstvím“ z Fatimy. Lucia sama vytvořila tento výraz, když r. 1941 „poslušně a se svolením nebes“ napsala o „tajemství“ z 13. července 1917 následující: „Tajemství sestává ze tří různých věcí, které však vzájemně úzce souvisejí: Dvě z nich nyní vyložím, třetí musí zůstat pro tuto chvíli ještě skryto.“

Jako první tajemství popisuje **vidění pekla**: „Když Matka Boží vyřkla poslední slova („obětujte se za hříšníky“), o nichž jsem se zmínila, rozevřela ruce, jak činila již v obou předcházejících měsících. Proud paprsků, který odtamtud vyšel, se zdál pronikat zemí a my jsme spatřili cosi jako planoucí moře a v něm černé spálené bytosti, ďábly a duše v lidské podobě, kteří vypadali téměř průzračně jako řeřavé uhlí. Postavy byly mezi šlehajícími plameny vrhány do výše i padaly ze všech stran jako jiskry při velkém požáru, jakoby bez tíže, a přece se nevznášely. Při tom tak strašně bědovaly a nařikaly bolestí a zoufalstvím, že jsme se třásli hrůzou a děsem. (Mohlo to být právě v tomto okamžiku, kdy jsem vyrazila výkřik zděšení, o němž pak lidé vyprávěli). Ďáblové měli podoby strašlivých a odporných zvířat, ale byli průsvitní jako rozžhavené uhlí.“

Vidění trvalo jen okamžik a my jsme naší dobré nebeské Matce byli vděční, že nás na peklo předem upozornila, jinak bychom asi hrůzou a zděšením zemřeli.“

Poté Lucia vyjevila „druhé tajemství“. Týká se **uctívání Neposkvrněného Srdce Panny Marie**. Vizionářka pokračovala těmito slovy:

²² G. Scharf, str. 202 ad.

„S němou prosbou o pomoc jsme vzhledli k Madoně, která laskavě, ale zarmouceně řekla:

„Spatřili jste peklo, kam přicházejí ubozí hříšníci. Pro jejich záchranu si Pán přeje rozšířit ve světě zbožné vzhlížení k mému Neposkvrněnému Srdci. Bude-li činěno, jak jsem vám řekla, zachrání to mnoho duší a přijde mír. Válka se blíží svému konci, ale pokud neustane ustavičné urážení Boha, neuplyne mnoho času a začne nová, ještě horší. Stane se tak během pontifikátu Pia XII. Spatříte-li jedné noci nepovědomé světlo, pak vězte, že je to Boží znamení, zvěstující blízké potrestání světa za jeho mnohá provinění a zločiny: válka, hlad a pronásledování Církve i Svatého Otce.

Aby se tomu předešlo, prosím o zasvěcení Ruska mému Neposkvrněnému Srdci a o zavedení kajičného svatého přijímání vždy první sobotu v každém měsíci.

Bude-li moje prosba splněna, Rusko se obrátí a nastane mír. Pokud ne, pak (Rusko) rozšíří své bludy do světa a vyvolá války a pronásledování Církve. Dobří budou mučeni a trýzněni, Svatý Otec bude mnoho trpět a některé národy zaniknou. ... Na konec však bude moje Neposkvrněné Srdce triumfovat, Svatý otec mi zasvětit obrácené Rusko a světu bude darován nějaký čas míru.

Portugalsko si udrží pravou víru; toto však nesmíte nikomu říkat, jenom Francisovi!“

Podle L. Gonzagy da Fonseca měla Maria oznámit třetí tajemství bezprostředně po slovech „některé národy zaniknou“. Jiní znalci Fatimy kladou předpověď „Portugalsko si udrží pravou víru“ n

a začátek „třetího tajemství“, zatímco u L. Gonzagy je až na konci. Ať už je tomu jakkoli, dotyčná věta má pro pochopení „třetího tajemství“ rozhodující význam, jak si ještě dále ukážeme.

1. Příběh a osudy „třetího tajemství“

Mezi fatimskými badateli mezinárodního významu, kteří se zevrubně zabývají „třetím tajemstvím“, je vedle fatimského experta diecéze Leiria, P. Joaquina M. Alonsa († 1981), třeba jmenovat francouzského teologa Frère Michela de la Sainte Trinité. Zastává názor, že o „třetím tajemstvím“ dnes víme více, než se má obecně za to. Až do r. 1960, kdy mělo být nejpozději zveřejněno, sice skutečně šlo o neproniknutelné tajemství, ale dnes tomu tak úplně není. Máme totiž nejnověji řadu vodítek, která historikům umožňují proniknout se značnou jistotou do podstaty jeho obsahu.

Historie „třetího tajemství“ je ve stručnosti následující: Sestra Lucie v červnu 1943 v klášteře v Tuy (Španělsko) náhle tak těžce onemocněla, že byly obavy o její život. Biskup z Leirie, k jejíž diecézi Fatima patří, si dělal starosti, že by Lucia mohla zemřít, aniž by oznámila obsah „třetího tajemství“, což by znamenalo pro Církev velkou ztrátu. Jeho rádce a přítel kanovník Galamba mu poradil požádat Lucii o co nejrychlejší sepsání tajemství a uložení do zapečetěné obálky, která by mohla být v příslušný čas otevřena.

Biskup da Silva se 15. září 1943 osobně dostavil do Tuy a poprosil Lucii o zapsání tajemství, „pokud sama bude chtít“. Lucia s tím byla zásadně svolná, avšak požádala biskupa o formální, písemný a zcela jasný příkaz. Ještě v polovině téhož měsíce biskup Lucii napsal a v listu předal požadovaný příkaz. Pak jí nastal čas skutečného utrpení. Po tři měsíce se marně snažila přenést obsah tajemství na papír. Vždy, když

usedla k malému stolku a vzala do ruky pero, byla náhle zcela neschopna psát. Frère Michel v tom vidí „poslední útok Satana na poselkyni Neposkvrněné Panny. Na svatvečer světila Lucia svému duchovnímu vůdci, že biskupem z Leirie zadaný příkaz dosud nedokázala provést.

V této duševní tísní přišla Lucii na pomoc Matka Boží. Zjevila se jí 2. ledna 1944, což je obecně málo známé. Během zjevení jí Maria ujistila, že zapsání tajemství skutečně odpovídá plánu a vůli Boží, a dodala jí inspiraci a sílu k provedení tak těžkého úkolu. Lucia se pustila do díla a již 9. ledna 1944 mohla biskupovi oznámit: „Napsala jsem, co ode mne Vaše Eminence požadovala. Bůh mne trochu zkoušel, ale nakonec to byla Jeho vůle. Text je uzavřen do obálky.“

Důležitý dokument pak po měsíce zůstal nečinně ležet. Konečně 17. června 1944 Lucia předala rukopis arcibiskupovi Ferreirovi z Gurzy, který jej téhož dne nechal doručit diecéznímu biskupovi pro Fatimu.

Ohledně dalšího osudu zveřejnění tajemství klade Frère Michel důraz na čtyři nejdůležitější skutečnosti:

- 1) Bezprostředním příjemcem tajemství byl biskup da Silva, který si jej směl ihned přečíst. Řekla mu to sama Lucie jménem Nejsvětější Panny Marie. Přesto však z obavy před odpovědností, kterou by tím na sebe musel vzít, se toho biskup neodvážil a nechtěl jeho obsah znát. Pokusil se je světit Svatému officiu (nynější kongregaci pro víru), avšak Řím přijetí odmítl. Nakonec se došlo k závěru, aby v případě smrti biskupa da Silvy byla obálka předána lisabonskému patriarchovi kardinálu Cerejeirovi. Není tedy správné, když se od r. 1960 opakovaně tvrdí, že „třetí tajemství“ je výslovně a výhradně určeno Svatému Otcí.
- 2) Je prokazatelně pravda, že si Lucia přála, aby papež Pius XII. vzal bez otálení tajemství na vědomí, což se bohužel nestalo.
- 3) Když sestra Lucia poznala, že se biskup da Silva neústupně zdráhal obálku otevřít, zavázala jej – podle svědectví kanovníka Galamby – „slibem seznámit svět s tajemstvím“ buď při její smrti nebo v roce 1960, podle toho, co nastane dříve.
- 4) A konečně slib oznámit tajemství bezprostředně po smrti sestry Lucie nebo každopádně „nejpozději v roce 1960“ jistě odpovídá přání nejsvětější Panny. Lucia sama to potvrdila, když r. 1946 na otázku kanovníka Barthase, proč je třeba čekat až do roku 1960, odpověděla v přítomnosti biskupa da Silvy, „proto, že je to přání Nejsvětější Panny“.

Frère Michel nakonec ještě důrazně poznamenává, že jsou nepochybné důkazy Boží vůle, „aby pastýři Církve poslednímu tajemství Matky Boží s dětinskou důvěrou uvěřili a rozšiřovali je mezi věřícími – nejdříve r. 1944 a nejpozději 1960. ‚Potom,‘ říká Lucia, ‚to bude jasnější‘.“

Poté, co zpočátku Řím nechtěl tajemství od biskupa da Silvy přijmout, pověřil diecézní biskup svého světícího biskupa a pozdějšího nástupce msgra Venanciu, aby k němu přivedl tehdejšího papežského nuncia v Lisabonu msgra Centa. Pak už to netrvalo dlouho a Svatý stolec si prostřednictvím Svatého officia zcela nečekaně tajný text vyžádal. Dokument putoval přes lisabonskou nunciaturu do Říma, kam dorazil 16. dubna 1957.

Nabízí se zcela přirozeně otázka, zda papež Pius XII. tajemství četl. Podle veškeré pravděpodobnosti ne. Pro tento náhled mluví dva svědci, kteří to museli vědět: Tehdejší prefekt Svatého officia kardinál Ottaviani a soukromý tajemník Jana XXIII.,

msgre Capovilla. Oba shodně říkají, že obálka s tajemstvím byla ještě zapečetěna, když ji roku 1959 papež Jan XXIII. otevřel, tedy rok po smrti Pia XII. Může to znít překvapivě, ale o důvodu chování Pia XII. v této věci nevíme nic jistého; existuje jen spousta spekulací. Jisté je tolik, že Lucia byla velice zklamána tím, že „ani dobří ani zlí“ se o poselství Nejsvětější Panny nestarají, jak řekla 26. prosince 1957 P. Fuentesovi, tehdejšímu postulátorovi v procesu blahoslavení Francisca a Jacinty.

Pius XII. zemřel 9. října 1958. Jan XXIII., který usedl jako jeho nástupce na Stolec svatého Petra ještě téhož měsíce, si 17. srpna nechal obálku s „třetím tajemstvím“ přinést členem Svatého officia msgre Philippem do své letní rezidence v Castelgandolfo. Tam si pak o několik dní později obsah tajemství přečetl a nechal jej číst i kardinálu Ottavianimu, jak dosvědčuje msgre Capovilla. V celém světě se nyní s napětím čekalo na jeho zveřejnění, ale papež rozhodl, že zůstane i nadále pod zámekem. 8. února 1960 se veřejnost prostřednictvím obyčejného tiskového komuniké dozvěděla, že „třetí tajemství“ z Fatimy nebude oznámeno. Vatikánská zpráva neuváděla žádné přesvědčivé zdůvodnění, místy si protiřečila a končila mnohoznačnou poznámkou: „Ačkoliv Církev zjevení ve Fatimě uznává, přesto si nepřije převzít odpovědnost ručení za opravdovost slov, o nichž tři mladí pastýři tvrdili, že k nim pronesla Panna.“ – Nebylo to snad objektivně hrubé příkoří vůči Lucii, která sama toto „třetí tajemství“ za velkého duševního utrpení a téměř nepřekonatelných překážek s těžkým srdcem poslušně zapsala? Vatikán najednou prohlašuje, že ji samotnou i její „soukromé zjevení“ nelze brát vážně. Spolu s ní byly tímto postojem uraženy i obě zemřelé vizionářské děti, které přece s odhalením „třetího tajemství“ neměly vůbec nic společného. Nebo snad byl za touto podlou metodou některých osob úmysl vystavit poselství z Fatimy jako celek podezření z nevěrohodnosti? Těžko říci!

Co však již víme jistě, je následující: Důvodem nezveřejnění „třetího tajemství“ je pouze a výhradně jeho „neslýchaný“ obsah. Koncilní papež Jan XXIII. jako první „pohřbil“ fatimské tajemství. Řečeno slovy kardinála Ottavianiho, „uložil je do jednoho z těch archivů, kde papíry zapadly jako do bezedné studny a kde z nich nikdo už nikdy nic neuvidí“. Ve skutečnosti však – jak tvrdí Frère Michel – uložil papež Lucii rukopis do tajné přihrádky svého psacího stolu, kde zůstal až do jeho smrti.

Pavel VI., zvolený papežem 21. června 1963, se již velice záhy vyptával po textu „třetího tajemství“. Přečetl si jej, nemluvil o něm a také jej zatajil. Pavel VI. však 11. února nechal svým jménem kardinála Ottavianiho vypracovat obšírné vysvětlení, v němž odůvodňuje nezveřejnění posledního fatimského tajemství. Frère Michel komentuje toto prohlášení následovně: „Po analýze textu se stejně jako portugalská experti cítím nucen konstatovat, že se prefekt Svatého officia jako nejvyšší ručitel pravdy v Církvi svou snahou za každou cenu ospravedlnit nezveřejnění tajemství připojil k závažným chybám, bezdůvodným rozhodnutím a protimluvným tvrzením.“

Nástupce Pavla VI., papež Jan Pavel I. (Luciani), byl velkým ctitelem fatimské Madony. V červenci 1977, rok před svým zvolením, vykonal jako kardinál pouť do Fatimy. Při té příležitosti se setkal se sestrou Lucií, která sama vyslovila přání, aby jí dovolil s ním promluvit. Frère Michel soudí, že Lucia při setkání s kardinálem Lucianim mluvila rovněž o „třetím tajemství“, takže je budoucí papež znal; ne-li jeho doslovné znění, tedy alespoň podstatný obsah. Na Lucianiho to každopádně udělalo hluboký dojem a po návratu do Itálie mluvil velice pohnutě o závažném poselství Panny Marie. „Mluvil a psal o Fatimě ráznými slovy a vyjádřil svůj obdiv a naprostou důvěru sestře Lucii, již zjevně považoval za světicí. Když byl zvolen papežem, chtěl

nepochybně veřejné mínění nejprve na věc připravit; bohužel nám byl tragicky odňat dříve, nežli mohl promluvit.“

Jan Pavel II., který přišel po papeži Lucianim, znal rovněž „třetí tajemství“. Podle všeho jej pročítal mnohokrát. Po atentátu ze 13. května 1981 a před svou děkovnou poutí do Fatimy, k níž došlo přesně rok poté, si od kurie vyžádal portugalského překladatele, aby lépe porozuměl smyslu „jistých výrazů v tajemství, vlastních pouze portugalskému“. Jana Pavla II. jistě muselo zarazit, že byl atentát na něj spáchán právě 13. května, tedy na den přesně 64 let po prvním zjevení Matky Boží ve Fatimě. Možná, že mu tajný a tajemný text „třetího tajemství“ o Svatém otci řekl cosi, co mohl vztahovat i na sebe. Je snad právě zde důvod, že i on odmítá zveřejnit „třetí tajemství“ z Fatimy?

2. Obsah „třetího tajemství“

Není příliš smělé ptát se po obsahu tajemství, vědomě odpíraného veřejnosti a známého jen několika málo církevním hodnostářům? Pohlédneme-li na nespočetné názory, spekulace a publikace o tajuplném „třetím tajemství“, lze dnes dospět k přesvědčení, že žádné „třetí tajemství“ již vlastně není. Mnozí totiž říkají, že bylo tzv. indiscrecí v doslovném znění odhaleno, jiní zase tvrdí, že na základě bezpečných kritérií je možné proniknout k podstatě jeho obsahu. Úhrnně lze hypotézy o údajně odkrytém tajemství z Fatimy rozdělit na dva vysvětlující směry, které jsou hájeny s velkým důrazem, ale také s velice rozdílnými argumenty. První interpretace je více politické povahy a v příslušné literatuře je označována jako „diplomatická verze“. Druhý výkladový model spatřuje obsah „třetího tajemství“ v čistě religiozních výpovědích a speciálně v moderním zhroucení víry v Církvě a jeho zhoubném účinku na Církev i svět. Jde tedy o rozdíl mezi politicko-diplomatickou verzí a nábožensko-dogmatickým vysvětlením. V následující části si oba pokusy krátce vyložíme.

a) Politicko-diplomatická verze: *Dichtung und Wahrheit*

„Třetí tajemství“ z Fatimy nemá nesmírný význam pouze pro křesťany a nezabývají se jím výhradně religiozní a teologičtí autoři, nýbrž i diplomati a politici prvního řádu. Tvrdí se dokonce, že toto tajemství mělo rozhodující vliv na velkou politiku a zachránilo světový mír. Nadto je „třetí tajemství“ oblíbeným objektem futurologů a dalších vědců, kteří se zabývají vizí budoucnosti. Tak například známý freiburský parapsycholog H. Bender²³ a italský specialista na psychologii a esoteriku A. Voldben²⁴ se tajemství pozorně věnovali a snažili se mu přijít na stopu. Oba přikládají zjevení eminentní politický význam a datují vznik „diplomatické verze“ do období tzv. kubánské raketové krize (1962).

Toho roku byl světový mír vážně ohrožen sovětskými raketami na Kubě. Tehdejší americký prezident John F. Kennedy spatřoval v ruských raketách dlouhého doletu a ve výstavbě odpalovacích ramp smrtelné ohrožení pro USA a ultimativně požadoval od sovětského vedení v čele s Nikitou S. Chruščovem okamžité stažení raket z Kubu a demontáž odpalovacích zařízení. Americká vláda uvalila na Kubu blokádu a svým

²³ H. Bender, *Zukunftsvisionen, Kriegsprophezeiungen, Sterbeerlebnisse*, München 1983 (Serie Piper Nr. 246)

²⁴ A. Voldben, *Die großen Weissagungen über die Zukunft der Menschheit*, München-Wien 1975 (Bastei-Lübbe-Sachbuch 63010).

námořním silám vydala rozkaz střílet na každou sovětskou loď, která by se pokusila blokádu prorazit. V této výbušné krizové situaci se celý svět obával, že třetí světová válka každou chvíli propukne, zahubí velkou část lidstva a Země zpustoší nepředstavitelná nukleární katastrofa. Následky atomové války nebylo možno ani odhadnout.

Je pochopitelné, že v univerzální katastrofické náladě začala horečná diplomatická aktivita na mezinárodní úrovni, se snahou zachránit mír všemi prostředky. K udržení míru tehdy nepochybně podstatným, byť i ne rozhodujícím způsobem, přispěla vatikánská diplomacie. Jak se proslýchalo, mělo se tak údajně stát tím, že Řím přísně důvěrně sdělil zkrácenou „diplomatickou“ verzi „třetího tajemství“ z Fatimy hlavám vlád třech nejmocnějších států světa Kennedymu, Chruščovovi a MacMillanovi.

Později tato „diplomatická“ verze vešla indiskrecí ve známost a poprvé byla odhalena německým novinářem Louisem Emrichem roku 1963. Jak však přišel Emrich k textu své verze? Na tuto otázku dává Hans Bender následující odpověď: „V souvislosti s Emrichem publikovanou tzv. ‚diplomatickou verzí‘ ‚třetího tajemství‘ jsem od paní Helly Emrichové, spolupracovnice svého zemřelého manžela, obdržel zprávu o okolnostech, které k tomuto textovému znění vedly. Poté, co se její muž delší dobu před publikováním článku z 15. října 1963 zabýval Fatimou a dostalo se mu informací o pravděpodobném obsahu vatikánského ‚státního tajemství‘, navštívil jej jistý duchovní, který ovšem výslovně zdůraznil, že nepřichází z pověření Vatikánu. Rozhovor jejího muže s vatikánským knězem probíhal mezi čtyřma očima a trval celé dopoledne. Manžel paní Emrichové se poté vyjádřil, že teď už rozumí, proč byla věc držena v tajnosti; chtělo se tím předejít znepokojení lidí. Je to nevýslovně strašlivé, co na nás přijde, je to prostě apokalypsa. Nyní může a musí o tom psát, aby bylo lidstvo varováno, protože se mu dostalo shodných informací. Pak její muž sepsal ‚diplomatickou verzí‘ třetího tajemství z Fatimy. ... Na otázku po motivu duchovního paní Emrichová řekla: Byl čtenářem listu ‚Nové Evropy‘ a uschoval si čísla, v nichž můj manžel předpovídal druhou světovou válku. Nabyl tím pocitu, že je nejvyšší čas otevřít lidem oči a říci jim, co na nás čeká. Proto považoval za nezbytné vidět se s mým mužem a promluvit s ním“ (osobní sdělení z 2. 9. 1981).²⁵

Louis Emrich pak v jím vydávaném týdeníku „Nová Evropa“ zveřejnil pod titulkem „Budoucnost lidstva“ článek, v němž úvodem poznamenává, že se podařilo získat neobyčejně zajímavé informace o třetí části fatimského tajemství. Poté zkráceně citoval z jeho obsahu, a sice v té formě, jak bylo přes diplomaty zpřístupněno vládám ve Washingtonu, Moskvě a Londýně. Text, který byl následně přetištěn v nesčetných novinách a publikacích, má toto znění:

„Nestrachuj se, mé dítě, jsem Matka Boží, která tu k tobě promlouvá a prosí tě o zvěstování mého poselství celému světu.

Budou na tebe silně nevražít. Bud' však silná ve víře a všechnu nenávist překonáš. Slyš a zapamatuj si, co ti říkám: Lidé se musí polepšit. Musí snažně prosit za odpuštění hříchů, jichž se dopustili a stále ještě dopouštějí. Žádáš si ode mne zázračné znamení, aby celý svět porozuměl mým slovům, jimiž skrze tebe oslovuji lidstvo. Zázrak jsi právě spatřila; byl to velký sluneční zázrak! Všichni jej viděli, věřící i nevěřící, rolníci i měšťané, vědci, novináři, laici i kněží. A nyní zvěstuj mým jménem:

²⁵ H. Bender, str. 108 ad.

Na celé lidstvo přijde nesmírný trest, ne dnes ani zítra, ale ve druhé polovině 20. století. Co jsem projevila již v La Salletě skrze děti Melanii a Maximina, opakuji nyní tobě. Lidstvo se nerozvíjí tak, jak Bůh očekával. Lidé se rouhají Bohu a pošlapávají dar, kterého se jim dostalo.

Nikde nevládne pořádek. Dokonce i na nejvyšších místech panuje Satan a určuje chod věcí. Dokázal proniknout dokonce i do vrcholků Církve. Podařilo se mu zmást hlavy vědců, vynalézajících zbraně, jimiž je možno v několika minutách zničit polovinu lidí. Zajal svým kouzlem mocné tohoto světa, aby tyto zbraně hromadně vyráběli. Pokud tomu lidstvo nezabrání, budu nucena nechat dopadnout trestající ruku svého Syna. Nepostaví-li se mocní lidé světa a Církve na odpor, udělám tak a poprosím Boha, svého Otce, aby nad lidstvem vynesl přísný soud.

Viz, Bůh pak potrestá lidstvo ještě tvrději, než je ztrestal potopou. Velcí a mocní přitom bídne zhynou stejně jako malí a slabí. Avšak i pro Církev nadejde čas nejtěžších zkoušek. Kardinálové povstanou proti kardinálům a biskupové proti biskupům; Satan vkročí do jejich řad. Rovněž v Římě dojde k velkým změnám. Co je shnilé, odpadne, a co odpadne, neodolá. Církev se zahalí temnotou a svět upadne do zděšení.

Velká, převeliká válka připadne na druhou polovinu 20. století. Z nebe bude padat oheň a dým, vody oceánů se vypaří a zpěněné vlny se vzednou k oblakům a srazí všechno, co stojí vzpřímeně. Miliony a miliony lidí budou hodinu od hodiny zmírat a živí budou závidět mrtvým. Nastanou útrapy a svízele na všech stranách, a přijde na zem neštěstí a zánik celých národů. Hle, čas se blíží, propast se otvírá stále šířeji a nebude záchrany; dobří budou mřít spolu se špatnými, mocní se slabými, církevní knížata se svými věřícími, páni světa se svými národy a všude povládne smrt, pomýlenými lidmi a Satanovými služebníky vyzdvižená k triumfu, se stane jediným pánem tohoto světa.

Nadejde čas, který žádný král a císař, žádný kardinál ani biskup neočekávají, a přesto přijde podle úradku mého Otce, aby trestal a mstil. Později pak ti, kdo všechno to přežijí, budou poznovu volat k Bohu a Jeho slávě a znovu Mu sloužit jako kdysi, když svět nebyl ještě zkažen. Vyzývám všechny věrné následovníky svého Syna Ježíše Krista, všechny skutečné křesťany a apoštoly konce času!

Čas časů a konec konců nastane, když se lidstvo neobrátilo a toto obrácení nepřijde shůry od vladařů světa a velmožů Církve. Leč běda, běda, nepřijde-li obrácení a všechno zůstane jak je, ba bude ještě mnohem horší.

Jdi, mé dítě, a zvěstuj to! Budu ti přitom nápomocna.²⁶

Takový je tedy doslovný text „diplomatické verze“, kterou sestavil Louis Bender na základě „indiskrecí“, a jež měla být předložena vládám tří velmocí během kubánské krize r. 1962. Zda se tak skutečně stalo, nelze s jistotou určit. Je však pravděpodobné, že tato nebo podobná verze se dostala do rukou řečených vlád. Můžeme se tak domnívat i proto, že Nikita Chruščov si přivlastnil jednu větu naší verze a doslova ji přejal. Podle Williama Chipmana, vedoucího civilního výboru amerického krizového úřadu, měl být Chruščov dokonce prvním, který vzhledem k hrozně ničivé síle nukleárních zbraní řekl, že po atomové válce by živí záviděli mrtvým.²⁷ Možná, že Chrušč-

²⁶ A. Voldben, str. 221 ad.

²⁷ R. Scheer, *Und brennend stürzen Vögel vom Himmel, Reagan und der „begrenzte“ Atomkrieg*,

čov těmito slovy z diplomatické verze chtěl před veřejností ospravedlnit stažení sovětských raket z Kuby a demontáž odpalovacích zařízení, k čemuž vyslovil ochotu 28. října 1962. Rovněž ale není vyloučeno, jak se proslýchalo v diplomatických kruzích, že dohoda o zákazu jaderných zkoušek, uzavřená 6. srpna 1963 v Moskvě, „má svůj prapůvod v silném a trvalém dojmu“, jaký výňatek z tajného fatimského poselství zanechal v směrodatných politických kruzích.²⁸

Jiní zase chtějí nadto vidět příčinnou souvislost mezi obratem vatikánské východní politiky za Jana XXIII. a „třetím tajemstvím“ z Fatimy. Nová „východní politika“ spadá totiž do doby, kdy papež otevřel obálku s „tajemstvím“ a seznámil se s ním jako první. Mezi znalostí oněch tajemství a nelehkými pokusy o srozumění s lidmi, kteří byli dříve potírání a exkomunikováni, existuje zjevně souvislost příčiny a následku. Odtud pocházejí změny v Církvi i postoje papeže Jana, které jsou v rozporu s postoji jeho předchůdců. A nejinak je tomu i s Pavlem VI. ... Marxistický ateismus stojí v nejzřejmějším protikladu ke světlu Kristovy lásky a protože toto téma je stěžejním bodem fatimských poselství, můžeme právem mít za to, že snahy o porozumění jsou zaměřeny na vyvolání toho, co je tam zvěstováno.“²⁹

Souhrnně lze o „diplomatické verzi“ třetího tajemství říci tolik: Zastánci této verze, pracující s početnými spekulacemi, je posuzují převážně z politických aspektů. Pro ně je veřejnosti stále ještě neznámé tajemství „státním tajemstvím Vatikánu“. V jednom spisku, vydaném r. 1970 pod titulem „Třetí poselství z Fatimy – stejně jako dříve státní tajemství Vatikánu“ (nakl. Verlag Neues Europa, Stuttgart), referuje Louis Emrich bez udání pramene o přednášce, kterou měl kardinál Ottaviani v Římě před více než 900 pozvanými hosty a v níž mělo být uvedeno následující: „Třetí fatimské tajemství stojí – v nejtěsnější souvislosti s mírovým úsilím papeže Pavla VI. – v současnosti v popředí zájmu světové veřejnosti. Ve světské i církevní hierarchii se vynořila otázka, zda má být tajemství třetího poselství z Fatimy odhaleno nebo zda má jeho doslovné znění zůstat i nadále státním tajemstvím Vatikánu. Poté, co si papež Pavel VI. znovu poselství přečetl, rozhodl k této otázce, že nebude vydáno veřejnosti, nýbrž zůstane uchováno i nadále jako vatikánské státní tajemství...“³⁰ Mnozí fatimští experti považují za možná právě toto „vatikánské státní tajemství“, jehož „diplomatická verze“ nebyla nikdy dementována. Podle všeho např. také msgr. Corrado Balducci, zkušený vatikánský prelát, považuje text za hodný pozornosti a jeho autenticitu za přijatelnou.³¹

Podle dnešního stavu vědomostí o fatimském poselství je však absolutně vyloučené, aby tzv. „diplomatická verze“ pravdivě reprodukovala skutečné třetí tajemství. Naopak se jedná o padělek, který byl podle všeho puštěn do světa protřelými diplomaty právě v době, kdy se papež Jan XXIII. seznámil s třetí částí fatimského tajemství a současně se lidstvo chvělo obavami z možné jaderné války. Motivem zfalšování verze tedy opravdu mohla být i tehdejší krizová situace světa. Autoři „diplomatické verze“, jež lze nejspíše hledat ve Vatikáně a kteří svůj pamflet nechali „indiskrecí“ přihrát jistým kruhům, mj. i zmíněnému Emrichovi, mohli svým činem sledovat ještě i

München 1983, str. 207.

²⁸ H. Bender, str. 106 ad.

²⁹ A. Voldben, str. 219 ad.

³⁰ H. Bender, str. 118 a dále (poznámka 27).

³¹ Tamtéž, str. 107.

jiné záměry. Je docela dobře myslitelné, že senzacechtivou veřejnost chtěli právě pomocí hrozivé vize světového jaderného úctování odvést od skutečného obsahu „třetího tajemství“, protože ten je v jiném ohledu ještě mnohem hroznější, než „diplomatickou verzi“ zvěstovaný pozemský soud. To by ovšem znamenalo, že původcům padělku musel být skutečný obsah „třetího tajemství“ znám. Nelze to vyloučit už vzhledem ke skutečnosti, že „indiskrece“ nejsou ve Vatikáně žádnou zvláštností. Pak by připadala v úvahu možnost, že celý text „diplomatické verze“ není jen smyšlenkou, nýbrž že obsahuje alespoň některé zásadní věty skutečného „třetího tajemství“, které jsou však vytrženy z kontextu a vloženy do politických souvislostí. K této otázce se na svém místě ještě vrátíme.

Pro nepravost „diplomatické verze“ mluví několik závažných důvodů. Vnější skutečností je zde již ta okolnost, že rozsah textu této verze nesouhlasí s rozsahem rukopisu, sepsaného Lucií v roce 1944. „Diplomaté“ totiž v nerozumné horlivosti sestavili text, který vykazuje nejméně čtyřikrát více řádků než rukou psaný text Lucie z roku 1944. Diplomatičtý pamflet, který má být ostatně navíc pouhým „výtahem“ z „třetího tajemství“, vykazuje přibližně 100 řádků, zatímco Luciin rukopis pozůstává nanejvýš z 20 až 25 řádků. Víme to od biskupa Venancia z Leiria, který 13. února 1983 Frère Michelovi řekl, že byl jako tehdy světicí biskup v březnu 1957 pověřen předáním obálky s textem tehdejšímu nunciu v Lisabonu msgre Centovi. Při té příležitosti naléhavě prosil biskupa da Silvu, aby si konečně tajemství přečetl – k čemuž byl oprávněn – a nechal pořídit fotokopii vzácného rukopisu dříve, než jej vydá z rukou, protože by se cestou mohl ztratit. Biskup však vytrvale odmítal obálku otevřít, a tak zklamanému světicímu biskupovi nezbylo nic jiného, než aby si obálku prohlédl proti světlu. Podařilo se mu tam vidět lístek papíru, jehož rozměry přesně změřil. Odtud víme, že „třetí tajemství“ tvoří 20 až 25 řádek a je tedy přibližně stejně dlouhé jako druhé tajemství. Již tato skutečnost stačí k označení mnohem delšího textu „diplomatické verze“ za padělek.

Vedle této nezanedbatelné vnější indicie jsou však zde i vnitřní důvody, mluvící proti pravosti „diplomatické“ verze. Tak např. v Emrichem publikovaném textu Matka Boží říká: „Zázrak jsi právě spatřila; byl to velký sluneční zázrak!“ – Tak hrubý omyl opravdu nelze označit za mistrovské dílo diplomacie, protože celý svět přece ví, že „třetí tajemství“ bylo zvěstováno již 13. července 1917, kdežto sluneční zázrak se udál až 13. října téhož roku! Další vnitřní důvody, mluvící proti rozličnému padělání „třetího tajemství“, si ukážeme v následujících vývodech o religiózně-dogmatické interpretaci.

b) Religiózně-dogmatická interpretace

Budiž zde řečeno hned úvodem, že podstatný obsah „třetího tajemství“ známe nejpozději od r. 1984. Tehdy totiž dva vysocí a kompetentní církevní hodnostáři, oba seznámeni s obsahem dokumentu, udělali jasné a naprosto srozumitelné výpovědi o obsahu „třetího tajemství“. Jsou jimi biskup z Leiria-Fatimy,³² Alberto Cosme do Amara, a prefekt vatikánské kongregace pro víru, Joseph kardinál Ratzinger.

Biskup Alberto do Amaral v průběhu diskuse ve velké aule vídeňské techniky 10. září 1984 prohlásil: „Tajemství z Fatimy nemluví ani o atomových bombách, ani o ra-

³² Dekretem kongregace pro biskupy z 13. května 1984 dostala diecéze Leiria dvojité jméno Leiria-Fatima.

ketách SS-20. **Jeho obsah se týká naší víry.** Klást tajemství na roveň ohlašování katastrof nebo jaderného holocaustu znamená překrucovat smysl poselství.

Na rozdíl od specificky omezené výpovědi biskupa z Leiria-Fatimy je vyjádření kardinála Ratzingera mnohem dalekosáhlejší a poučnější. Je součástí podrobného a obšírného rozhovoru kardinála ze srpna 1984 s italským novinářem Vittorioem Mes-sorim, který pak vyšel v listopadu téhož roku jako interview v italském časopisu „Je-sus“. Na otázku, proč nebylo „třetí tajemství“ z Fatimy zveřejněno, odpověděl kardi-nál Ratzinger následovně: „Protože by tím podle mínění papežů nebylo přidáno nic nového k tomu, co už každý křesťan musí ze zjevení vědět: jde o radikální výzvu k obrácení, o vážnost doby, **o nebezpečí, která tísní víru, život křesťanů a tím i celý svět. A pak jde také o důležitost posledních věcí.** Když to tedy – alespoň prozatím – není publikováno, pak proto, aby se tím zabránilo zaměňování religiόzního pro- roctví s chtivostí senzací.

Avšak obsah tohoto třetího tajemství odpovídá tomu, co je ohlášeno v Písmu a co bylo potvrzeno i ostatními mariánskými zjeveními včetně již známých poselství v samotné Fatimě. Obrácení a pokání jsou zásadními podmínkami spásy.³³

Důkladná analýza obou vyjádření vede k následujícímu závěru: Třetí a poslední část fatimského zjevení mluví důrazně o zhroucení katolické víry v Evropě (Cosme do Amaral) a ve světě (Ratzinger). Protože však je víra ke spáse nezbytná a obrácení nevěřících k ní je „zásadní podmínkou spásy, hrozí Maria apokalyptickým věčným soudem v tom případě, že nedojde k Bohem požadovanému obrácení a že „naléhavé výzvy mnoha ostatních mariánských zjevení“ budou i nadále ignorovány. Právě to mohl mít na mysli kardinál Ratzinger, když mluvil o „vážnosti doby“ a o „důležitosti posledních věcí“.

Tím však nemůže být vyčerpán celý obsah „třetího tajemství“. Pro lepší pochopení bychom se museli zblízka podívat na další Ratzingerovu poznámku, a sice na jeho obavu, že by „religiόzní pro roctví z Fatimy“ mohlo být zaměňováno s chtivostí sen- zací. Zde kardinál jistě prozradil víc, než sám chtěl. Jeho výpověď nám totiž dovolu je závěr, že třetí tajemství“ s pravděpodobností, hraničící s jistotou, ohlašuje skutečnou senzací – podle stavu věcí dokonce **neuvěřitelnou** senzací! Protože celkově jde o odpad širokých mas od víry a zhroucení víry v Církvi po roce 1960, tedy po II. vatikánském koncilu, může být naznačená senzace pouze mimořádně negativní. Kromě toho musí mít hlubokou souvislost s již zmíněnou **ztrátou víry** v Církvi. – A právě a jedině zde je pravý důvod, proč je „třetí tajemství“ veřejnosti upíráno.

Můžeme se pouze dohadovat, v čem přesně by tato senzace měla spočívat. Nebylo by snad samo o sobě senzací, kdyby Panna Maria měla 13. července 1917 říci, že mnozí pastýři a vrchní pastýři Církve sami ponosou ne právě nepatrnou spoluvinu na zvěstovaném zmatku ve víře a že početní biskupové budou tímto hanobením víry sami zasaženi nebo do něj dokonce osobně zapleteni? Pro prostou a nevinnou Lucii by to byla v roce 1917 jistě senzace. Avšak o nějaké „neuvěřitelné“ senzací nelze dnes už vzhledem k naplnění pro roctví mluvit. Měla-li však Maria roku 1917 říci, že se i **sám „Svatý Otec“ bude podílet na zániku víry**, pak by to bezesporu byla mimořádná a neuvěřitelná senzace. Matka Boží něco takového mohla opravdu říci, neboť taková situace, která mnoha věřícím současníkům stále ještě připadá „neuvěřitelná“, se už

³³ Cit. podle: P. F. Schmidberger, str. 18.

bohužel stala bolestnou, tragickou a osudnou skutečností!

V éře Jana XXIII., od něhož se roku 1960 čekalo zveřejnění „třetího tajemství“, nemohla být taková senzace prostě považována za možnou. Moudré a prozřetelné osobnosti jako kardinál státní tajemník Tardini sice předpovídaly, že II. vatikánský koncil bude neštěstím pro církev, avšak integritu Jana XXIII. jako autentického učitele tradiční víry církev tehdy nikdo nezpochyboval. Dnes již ovšem víme, že rozhodnutí Jana XXIII. neodsuzovat na koncilu žádné dogmatické bludy bylo historickou chybou, neboť toto „laskavé“ rozhodnutí se stalo příkladem, podle něž nejen na koncilu ale i po něm už nebylo odsouzeno téměř žádné učení, protirečící víře. Satan takto velkomyslně nabídnuté možnosti náležitě využil a „osvícené“ modernistické bludy, které v podzemí čekaly na svůj čas, nyní přes noc houfně začaly vylézat z děr a všude šířit svůj zhoubný vliv. Protože jim byla poskytnuta příslovečná svoboda bláznů, vyvolaly během relativně krátké doby tak hluboké a dalekosáhlé zmatení ve víře, že biskupové a papeži jen bezmocně přihlížejí procesu rozkládání víry. Pavel VI. si jako těžce nemocný muž na tuto tragédii velice často stěžoval a trpěl jí jako nikdo druhý; zastavit ji však nemohl.

Co se od II. vatikánského koncilu do dnešních dnů všechno událo, bylo v roce 1960 skutečně ještě neuvěřitelné. Proto také mohl Řím 8. února 1960 na již zmíněné tiskové konferenci prohlásit, že „byť i církev zjevení ve Fatimě uznává“, nechce převzít odpovědnost za slova, která měla sdělit Maria vizionářským dětem v „třetím tajemství“. Nikdo jim tehdy nemohl a nechtěl věřit – zněla „neuvěřitelné“.

Neuvěřitelná byla ještě r. 1967, když Pavel VI. přišel při příležitosti padesátého výročí fatimského zjevení jako „pokorný poutník“ do Cova da Iria. Několik měsíců předtím, 11. února, nechal prostřednictvím kardinála Ottavianiho vydat obsáhlé prohlášení o „třetím tajemství“ z Fatimy, v němž se znovu pokoušel zdůvodnit, proč ještě nebylo zveřejněno. Cesta do Fatimy nebyla ostatně pro Pavla VI. lehká, a to hned z dvojího důvodu. Za prvé byl za ni ve svém okolí modernisty a progresisty prudce kritizován, protože Fatima byla považována za symbol reakce a byly obavy z možného „obratu vůči postoji, který zaujal koncil“.³⁴ Za druhé Pavel VI. znal „třetí tajemství“ a byl jím hluboce dotčen. Cítil se snad osobně uražen Lucíí předanou verzí nebo ji nebral vážně pro údajná – ale zcela neuvěřitelná – slova Matky Boží? Taková otázka se přímo vnucuje, neboť se tvrdí, že r. 1967 při zmíněné poutní cestě Pavla VI. došlo ve Fatimě téměř ke skandálu, protože papež původně nechtěl Lucii vůbec přijmout.³⁵ Pokud by tato zpráva měla být pravdivá, muselo by všechno povážlivě souhlasit. Udělala snad Maria v „třetím tajemství“ skličující narážku na „Svatého Otce“? Bylo-li by tomu tak, není snad věrnost Pavla VI. povznesena nad každou pochybnost a podezření? Že byl pravověrný, dokázal v mnoha cirkulářích jako „Mysterium fidei“, „Ecclesiam Suam“ a v neposlední řadě ve svém „Credo lidu Božího“, které bylo slavnostně vyhlášeno 30. června 1968, za nějž se mu – stejně jako za „Humanae Vitae“ – dostalo výsměchu a potupy.

Existuje i další důvod domněnky, že Matka Boží mohla v „třetím tajemství“ zmínit „Svatého Otce“. Víme, že se tři vizionářské děti po zjevení hodně modlily za Svatého Otce a přinesly mu také velkou oběť. Jacinta rovněž ve své vizi viděla papeže a v rozhovoru se svými druhy pak řekla: „Ach, to je ten, kterého jsem viděla plakat a o němž

³⁴ H. Bender, str. 106.

³⁵ P. F. Schmidberger, str. 11.

mluvila Paní v tajemství, není-liž pravda? ... Vidíte, že jsem se tehdy nemýlila a proto je třeba se za něj hodně modlit.“ Po jiné vizi, v níž Jacinta viděla Svatého Otce, jak se s mnoha jinými lidmi v kostele modlí před Neposkvrněným Srdcem Panny Marie, se jí ptali, zda o tomto vidění může vyprávět. Lucia ji však tehdy od toho odvrátila z obavy, že by mohla vyrazit část tajemství.³⁶

Protože s jistotou víme, že se zásadní část „třetího tajemství“ týká velkého odpadu od víry, lze z toho vyvodit další závěry. Tak předně pokud by byla řeč pouze o bludařství a bezvěrectví mas, tajemství by nám bylo dávno zpřístupněno. Jinak by tomu ovšem bylo, kdyby Matka Boží mluvila také o selhání pastýřů i vrchních pastýřů (kněží a biskupů) Božího lidu. Již to by byl důvod k nezveřejnění tajemství, a což teprve kdyby se kritika týkala i „Svatého Otce“! To by byla opravdu velká resp. „neuvěřitelná“ senzace. Taková kritika se nepřímo ozývá v některých hlavních větách „diplomatické verze“, při jejichž rozboru nelze vyloučit, že byly přejaty z pravého a skutečného tajemství. Jde konkrétně o následující věty: „Nikde nevládne pořádek. Dokonce i na nejvyšších místech panuje Satan a určuje chod věcí. Dokázal proniknout i do vrcholů Církve. ... Hle, Bůh pak potrestá lidstvo ještě tvrději, než je ztrestal potopu. Velcí a mocní přitom bídně zhynou stejně jako malí a slabí. Avšak i pro Církve nadejde čas nejtěžších zkoušek. Kardinálové povstanou proti kardinálům a biskupové proti biskupům; Satan vkročí do jejich řad. Rovněž v Římě dojde k velkým změnám. ... Církve se zahalí temnotou a svět upadne do zděšení...“

Po všem, co již víme o skutečném obsahu „třetího tajemství“, mohou tedy být tyto věty – a snad ještě některé další – naprosto pravé. Stručně a výstižně totiž popisují katastrofální nedostatek víry v dnešní Církvi i ve světě a zcela jasně také jmenují původce nevíry a všech nepořádků

Výroky kardinála Ratzingera a biskupa Cosme do Amarala z Leirie-Fatimy o „třetím tajemství“ jsou současně potvrzením výsledků mnohaletého bádání asi nejlepšího znalce Fatimy, P. Alonsa, který byl od roku 1966 oficiálním fatimským expertem, a zemřel 12. prosince 1981. P. Alonso napsal čtrnáctisvazkové kritické dílo o Fatimě, které však bohužel nesmělo být zveřejněno. V jednom ze zmíněných svazků autor zevrubně a důkladně objasňuje své osobní stanovisko k „třetímu tajemství“. V jeho rámci vysvětluje rovněž již výše zmíněnou klíčovou větu „Portugalsko si udrží pravou víru“ resp. podle jiné interpretace „v Portugalsku se povždy udrží dogma víry“. Věta je obsažena ve výpovědích Lucie ze 6. února 1939 a z 18. srpna 1940 v jejím čtvrtém pamětním spisku, když podruhé formulovala tajemství, a později byla připojena k prvním dvěma tajemstvím. Tato mimořádně důležitá věta však patří již k „třetímu tajemství“. Frère Michel jí chápe jako „první větu“ tajemství, avšak logicky musí být vřazena až do jeho závěrečné části.

Vizionářka ji na řečené místo pravděpodobně zařadila záměrně. Frère Michel má pravdu, když poznamenává, že nám tato krátká věta „velice diskrétně podává klíč ke třetímu tajemství“. Podle P. Alonsa totiž naznačuje kritický stav víry. Citujeme: „Máli se ‚v Portugalsku povždy udržet dogma víry‘... Lze z toho jasně usuzovat, že v **ostatních částech Církve se dogma víry buď zakalí nebo se dokonce úplně ztratí.**“

P. Alonso jde ještě dál a mluví nejen o „krizi víry v Církvi“, nýbrž také o „**nedbalosti pastýřů**“, o „**vnitřních bojích**“ v Církvi a v neposlední řadě o „**selhání nejvyšší hierarchie Církve**“.

³⁶ L. Gonzaga da Fonseca, str. 146 ad.

Podívejme se ještě na příslušný komentář Frère Michela: „P. Alonso by tato závažná slova jistě nesvědčil papíru bez pečlivého zvážení jejich celého dosahu. Mohl by snad jako oficiální fatimský expert po desetileté práci a početných rozhovorech se sestrou Lucií během těch let zaujmout svůj odvážný postoj v tak brisantní záležitosti, aniž by si zajistil přinejmenším tichý souhlas vizionářky? Odpověď je nasnadě...“ Frère Michel kromě toho důrazně připomíná, že proroctví „třetího tajemství“ se v současnosti – od r. 1960 – naplňuje přímo před našima očima a že to je pravým důvodem, proč od té doby papežové tak zatvrzele bránili jeho zveřejnění. Domnívá se, že nic není důležitější, nezbytnější a naléhavější, než „neprodlené seznámení všech věřících Církve s nezkráceným textem mariánského tajemství v celé jeho pravdivosti, prorockém bohatství a božské transcendenci.“ Uvádí čtyři důvody, proč by se to mělo stát:

- 1) **„Protože si Matka Boží přeje ...“.** Rovněž tak Její poselkyně sestra Lucia si vždy přála jeho zveřejnění. Pokud jí to bylo dovoleno, vytrvale o to prosila na kompetentních místech.
- 2) **Pro dobro duší.** Protože vzdor často opakované lži není tajemství určeno výhradně pro papeže. ... My všichni máme právo znát prospěšné varování, které nám dává naše nebeská Matka v této nebezpečné době, aby nám, nám samotným, našim dětem i budoucím, takto pomohla uchovat v srdcích čistou a živou katolickou víru, zděděnou po otcích.
- 3) **Protože do té doby, než bude tajemství odhaleno, zůstává mír ve světě ohrožen tím nejstrašnějším způsobem.**

Slabý argument posledního odstavce Frère Michela není bohužel nejpřesvědčivější, protože ani Bůh, ani jím poslaná „královna proroků“ nečiní světový mír závislým na oznámení „třetího tajemství z Fatimy“. O to přesvědčivější je však čtvrtý důvod:

- 4) **„Především pro zdar a spásu Církve.“**

Frère Michel pro to předkládá následující zdůvodnění: „V době, kdy (Církev) prožívá nepochybně nejtěžší krizi celých svých dějin, kdy jsou učeny a propagovány hereze všeho druhu, všude otravující věřící, kdy od roku 1960 pokračuje bez ustání její „autodestrukce“ a kde Satanův dým proniká do svatyně, by bylo nekonečně škodlivé... nadále přehlížet a pohrdat spásnými slovy Nejsvětější Panny Marie, týkajícími se právě současné „krize víry“. Když Královna nebes již roku 1917 oznámila nebezpečí i jeho skutečné příčiny, a současně ukázala na prostředek nápravy, je neuvěřitelně skandální, že po dvacet pět let trpí miliony duší touto d'ábelsky bludnou orientací a jsou v nebezpečí věčné zkázy, aniž by se církevní pastýři konečně uráčili přijmout kromobyčejnou pomoc, kterou jim nebesa nabízejí!“

Frère Michel tato slova pronesl r. 1985 v rámci své římské přednášky. V její závěrečné části, kterou zde nezkráceně reprodukuje, označil za „zdrucující“ okolnost, že „po dvacet pět let je tajemství z Fatimy – a pouze ono – do jisté míry **na indexu**. Sestra Lucie – a znovu pouze ona – je umlčena. 15. listopadu 1966 papež Pavel VI. zbavil platnosti články 1399 a 2318 církevního zákoníku, kterým bylo až dosud zakázáno publikování knih a jiných písemností, jimiž by byly šířeny informace o nových, Církví dosud neschválených zjeveních a proroctvích. Zrušení zmíněných opatření zůstalo i v novém církevním zákoníku. Z toho plyne, že i nadále může být mezi křesťany podle libosti šířeno jakékoli fantastické „zjevení“, libovolný podvod, každý d'ábelský kousek. Nic už není zakázáno, všechno má svolení vylézt na světlo Boží.

Jak se rozumí, ‚kníže lži‘ obratně profituje z tohoto dovolení a den ze dne stupňuje ve světě počet podvodných zjevení, svých lživých poselství, která při naprosté volnosti šíření klamou a svádějí nespočetné věřící. Jenom nejspolehlivější ze všech poselství, nepopíratelně Boží, tedy tajemství Panny Marie z Fatimy, zůstává skandálně na indexu.

Přímo se vnucuje následující úvaha: Nyní, bezmála sedmdesát let po zjevení v Co-va da Iria a po velkém slunečním zázraku, je již opravdu nejvyšší čas nechat promluvit naší Matku, Nejsvětější Pannu Marii, tj. konečně povolit zveřejnění Jejího poselství z 13. července 1917! A také je třeba klauzurované – abychom neřekli rovnou sekvestrované – sestře Lucii vrátit naprostou svobodu slova i korespondence, aby se mohla volně upomenout na všechny výzvy a proroctví Matky Boží, slovem abychom se „naučili znát a milovat Její Neposkvrněné Srdce“.

Náš závěr je prostý: Poslední tajemství Panny Marie je strašlivé, ale pravdivé a spásné. Až do jeho odhalení bude Církev nezadržitelně pokračovat na cestě k vlastní zkáze, jinak řečeno bude klesat do propasti apostasie. Odhalení tajemství však znamená červánky jejího pozdvižení. Je samozřejmé, že rozkoly, kontroverze a spory, které tak hrozně drásají mystické tělo Kristovo, tím nezmizí ze dne na den. Budou však jedním rázem nadpřirozeně osvětleny a odhaleny, což bude znamenat oprávněnou „diskvalifikaci“ těch, kdož by se odvážili vyslovit proti naprosto jasnému, božským původem nezpochybnitelně poznačenému poselství z Fatimy. A bude také naprosto zřejmé, kdo jsou skutečná dítka Panny Marie, praví služebníci Církve, opravdoví obránci Svatého Otce, pokud najde odvahu a moudrost splnit svou povinnost jako Kristův náměstek, jako neomylný strážce „dogmat víry“, jako pokorný sluha Marie, královny apoštolů.

3. Lucia a „třetí tajemství“

Je nám samozřejmě jasné, že Lucii není dovoleno odhalit „třetí tajemství“ nebo o něm veřejně podat bližší zprávy. Stejně tak si ovšem můžeme být jisti, že obsahem tohoto strašlivého tajemství trpí, a psychologicky je zcela pochopitelné, že v dopisech a rozhovorech – pokud jsou jí dovoleny – na ně neustále naráží. Frère Michel si je toho dobře vědom a upozorňuje na Luciiny výroky, které jsou v tomto ohledu hodné povšimnutí. Když ji roku 1957 se souhlasem papeže navštívil P. Fuentes, tehdejší postulátor pro blahořečení Francisca a Jacinty, svěřila mu velice závažné a smutné poselství, které bylo zveřejněno také v mariánském časopisu „La Immaculata“. Má následující znění:

„Otče, Matka Boží je velice nespokojená, protože Její poselství nebylo vyslyšeno. Ani dobří, ani špatní jí nepopřáli sluchu. Dobří jdou bezstarostně dál svou cestou a nestarají se o příkazy nebes, špatní pokračují širokou cestou nepravostí, aniž by mysleli na hrozící trest.

Věřte mi, Otče, Bůh začne již brzy trestat svět. Trest bude tvrdý, a pomyslete Otče, kolik duší propadne zkáze, nebudou-li se modlit a kát. To je důvodem smutku Matky Boží.

Řekněte všem, že mi Matka Boží přčasto ohlašovala: ‚Mnohé národy zmizí z povrchu zemského. Bezbožné národy se stanou bičem, který si Bůh sám vybral k trestání lidstva, pokud mu modlitbou a svátostmi nevymůžeme milost obrácení.‘ Říkejte všude, že zlý nepřítel se chystá k rozhodujícímu boji s Matkou Boží, neboť co skličuje

Neposkvrněná Srdce Marie a Ježíše nejvíc, je pád duší kněží a řeholníků. Zlovolný nepřítel ví, že právě kněží a řeholníci s sebou strhávají mnoho dalších duší, pokud zapomínají na své vznešené poslání. Je ještě tak čas zadržet trest nebes, a máme k tomu dva nesmírně účinné prostředky – modlitbu a obět'. Nepřítel nás hledí rozptýlit a vzít nám chuť k modlitbě. Buď se zachráníme, nebo se sami zatratíme. Otče, musíte lidem říci, že nesmějí očekávat, že je Svatý Otec, biskupové, kněží nebo řádoví představení budou volat k pokání. Je čas, aby každý z vlastního popudu pracoval na svatém díle a změnil svůj život tak, jak to od něj požaduje Svatá Matka Boží. Zlo chce s sebou strhnout především Bohu zasvěcené duše, aby tak i ostatní zadrželo od definitivního pokání. Vloží do toho svou veškerou zchytralost a navrhne modernizaci religiózního života. Tím bude uvadat duchovní život, nikdo už se nebude chtít vzdát zábav a povyražení, nikdo nebude chtít myslet na oddání se Bohu.

Upomeňte všechny, že Jacinta a Francisco mají být svatořečení, protože viděli smutek Matky Boží a spatřili peklo. Matka Boží stojí mezi dvěma meči: Na jedné straně vidí zatvrzelé a lhostejné lidstvo, nepamatující na hrozící potrestání, na druhé pak sleduje, jak pošlapáváme svátosti a opovážlivě pohrdáme trestem, který se stále více blíží za to, že setrváváme ve smyslnosti, bezvěrectví a materialismu. Matka Boží výslovně řekla: ‚Blížíme se k posledním dnům.‘ Opakovala mi to třikrát. Poprvé řekla, že zlo zahájilo rozhodující, to jest konečný boj, v němž jeden zvítězí a druhý prohraje. Buď jsme s Bohem nebo se zlem. Po druhé mi opakovala, že posledním prostředkem spásy pro lidstvo je svatý růženec a obětování se Neposkvrněnému Srdci Marie. Po třetí mi řekla: ‚Protože všemi ostatními prostředky lidstvo opovrhlo,‘ podává nám s obavami poslední možnost záchrany – svou vlastní osobu, svá početná zjevení, své slzy i poselství vizionářů ze všech částí světa. Dále pak Matka Boží řekla, že když ji nevyslyšíme a nepřestaneme ji nadále urážet, nemohla by nám již více prominout.

Čas naléhá, abychom si uvědomili strašlivou pravdu. Tím nemají být duše zastrašeny; je to pouze naléhavá výstraha, neboť když Svatá Panna propůjčila růženci tak mocnou účinnost, není již na světě problém, ať materiální nebo duchovní, národní či mezinárodní, který by se nedal vyřešit pomocí růžence a naší oběti. Modlíme-li se jej s láskou a rozjímavostí, utěšíme tím Marii a setřeme mnohou slzu z Jejího Neposkvrněného Srdce.³⁷

Později si pak v letech 1969 a 1970 Lucie v řadě velice důležitých, ale méně známých dopisů, trpce stěžovala na současnou krizi Církve a použila při tom hluboce dojímavých i neslýchaně otevřených a radikálních slov. Tak například jednomu knězi psala: ‚Z Vašeho dopisu zjišťuji, že jste silně znepokojen chybnou orientací (chaosem) naší doby. Je skutečně smutné, že se tolik lidí nechává oklamat ďábelským přívalem, který se rozlévá po světě, a že se nechali tak rychle zaslepit, aby nebyli schopni rozeznat bludy. Jejich hlavní vina spočívá v tom, že se vzdali modlitby; tím se vzdělili Bohu. ... Ďábel je velice zdatný a hledá slabá místa, kde by nás mohl napadnout. Nebudeme-li bdět a nebudeme-li se snažit přijmout od Boha posilu, padneme, neboť naše doba je špatná a my jsme slabí. Zachovat nás může jedině milost Boží.‘

V jiném listu své přítelkyni, která se horlivě angažuje za uctívání Panny Marie, sestra Lucia napsala: ‚Růženec bychom se měli modlit každý den! Naše Milá Paní to opakovala při každém zjevení, aby nás obrnila proti této době ďábelského zmatení a nenechala mýlit falešnými naukami. Bohužel jsou lidé v náboženských věcech vět-

³⁷ A. Voldben, str. 225 ad.

šinou nevědomí a dávají se pohánět tam, kam jsou zaváděni. Z toho plyne velká odpovědnost těch, jimž přísluší úloha vést, ... v d'ábelském chaosu, který postihl svět a podvádí duše. Je nezbytné tomu čelit.“

Jedné známé řeholnici Lucie psala: „Náš ubohý Pán! S takovou láskou nás spasil, a je tak málo chápán! Jak špatně mu sloužíme! Je bolestné vidět tak ohromné zmatení u tolika osob, které zastávají velice odpovědná místa! ... Pokud jde o nás, musíme se ze všech sil snažit o pokání stále těsnějším spojením s Pánem. ... D'áblovi se podařilo propašovat zlo pod zdáním dobra a slepí chtějí vést slepé, jak nám říká Pán v evangeliu. Z celého srdce se obětuji Bohu a nabízím mu svůj život za pokoj Jeho Církve, za kněží i všechny Bohu zasvěcené duše, především za takové, kteří jsou tolik ošáleni a uvedeni v omyl.“

Frère Michel komentuje citované pasáže v tom smyslu, že hlavní zlo naší doby, jak jej Lucia popisuje, nespátřuje v našem dekadentním světě, „jenž klesl do temnot bludu, nemorálnosti a pýchy“, nýbrž v Církvi, kde má d'ábel své „rozkolníky“ a „partyzány“, kteří jsou „jeho avantgardou“ a s „troufalou smělostí“ postupují stále vpřed. Proti nim stojí množství „bojácných a úzkostlivých lidí“, nemajících odvahu vystavit se nebezpečí! Sestra Lucia se neostýchá konstatovat, že k nim patří i mnoho biskupů. Kromě toho se zde nejedná jen o bázeň a nedbalost při pastoraci. Ví velice dobře, že to je samotná víra, která je dnes napadána. Mluví o „falešných naukách“, „d'ábelském chaosu“, o „zaslepení“, a to dokonce i u těch, kdož mají v Církvi „velkou odpovědnost“. Lucia si trpce stěžuje, že se tolik pastýřů nechává strhnout „d'ábelským přívalem, který se rozlévá po světě“. Frère Michel závěrem říká: „Lze snad výstižněji popsat krizi Církve, otevírající se světu, jehož knížetem je Satan?“

Když se svého času kdosi ptal sestry Lucie na obsah „třetího tajemství“, měla prý odpovědět: „Stojí to v evangeliu a v Apokalypse. Přečtěte si to!“ Kromě toho P. Fuentesovi svěřila, jak jí Nejsvětější Panna dala zřetelně najevo, že „žijeme v posledních časech světa“. V této souvislosti také zvláště vyzdvihla 8. a 13. kapitoly Apokalypsy. Pro Frère Michela není nakonec vůbec žádná náhoda, „že třetí tajemství z Fatimy podivuhodně odpovídá třem tématům, která se postupně odvíjejí v XI., XII. a XIII. kapitole Apokalypsy“.³⁸

Závěrem

Během návštěvy Německa v roce 1980 byl Jan Pavel II. v malém kroužku ve Fuldě rovněž dotázán po „třetím tajemství“ z Fatimy. Při té příležitosti měl říci: „Každému křesťanovi by mělo stačit, ví-li následující: Je-li psáno, že oceány zaplaví celé kontinenty, že lidé z minuty na minutu skonají po milionech, pak by se už opravdu neměli starat o zveřejnění tohoto tajemství.“³⁹ Jsou-li tato slova autentická, vyslovil-li je Jan Pavel II. skutečně, pak se nelze vyhnout otázce: Co měl na mysli formulací: „Je-li psáno...“? Měla snad být citována padělaná verze, která se mezitím již rozšířila po celém světě a již si lze všude přečíst? Nebo nám svými slovy odhalil alespoň **jednu** větu ze skutečného, nezveřejněného „třetího tajemství“? Přikloníme-li se k druhému případu, pak nám Jan Pavel II. sice odhalil strašlivou větu ze skryvaného tajemství, avšak to v žádném případě nemůže „stačit každému křesťanovi“. Zcela jednoduše ne proto, že

³⁸ Srv. k celému poznámku 22.

³⁹ H. Bender, str. 109.

celý obsah tajemství má úplně jiné těžiště důležitosti, jak již dnes víme. Z tohoto důvodu je také nepochopitelné, proč Svätý stolec chce tak tvrdošijně tajit to, co je ve svém hlavním obsahu již dávno známé. Když počátkem května 1981, jen několik dní před atentátem na Jana Pavla II., zaplňoval hlavní titulky světového tisku Ir James Downey, protože se násilím zmocnil letadla s cestujícími do Dublinu, aby přinutil Vatikán ke zveřejnění „třetího tajemství“,⁴⁰ nebyl jeho obsah ještě většinou současníků znám. Dnes je tomu už jinak. Proto je také zbytečné a nesmyslné zasílat do Říma písemné prosby o zveřejnění tajemství a čekat je z této strany. Místo toho by měla všechna dítka Marie, lpící na pravé katolické víře, nasadit veškeré síly, aby to, co dnes o „třetím tajemství“ víme, nebylo všude na světě přijímáno s fanatickou a zpozdilou horlivostí, nýbrž s vytrvalou, střízlivou a neúchylnou věcností. To je **druhá povinnost**, uložená dnes přátelům Krista, kteří jsou vždy i přáteli skutečné pravdy a svobody. A bude-li se nás někdo ptát, proč usilujeme o rozšíření – podle jejich názoru – tak „nedůležitého“ tajného poselství, můžeme mu odpovědět slovy sestry Lucie: „Protože si to Matka Boží přeje.“

Závěrem nám ještě zbývá splnit **první povinnost**. Ta zcela prostě spočívá v tom, abychom byli poslušni slov naší nebeské Matky a **jednali podle Boží vůle**. To činíme, pokud zůstáváme věrni tradiční křesťanské víře, bráníme ji neohroženě proti jejím nepřítelům a vystupujeme-li se vši rozhodností proti ničitelům a zhoubcům víry všemi dovolenými a nabídnutými prostředky. V tom je nám velikou pomocí solidárnost se všemi, jimž je svatá nezfalšovaná víra v Ježíše Krista, jediného Spasitele světa.

Někteří obeznalejší čtenáři snad budou našim dosavadním vývodům vytýkat, že v souvislosti se „třetím tajemstvím“ byla citována pouze jediná verze kardinála Ratzingera. Ve skutečnosti totiž existují tři různá vyjádření kardinála k tomuto tématu. První a původní pochází z italského časopisu „Jesus“. S tímto interview jsme se již výše seznámili a učinili si z něj důležité závěry. Druhé vyšlo krátce poté v listu „Deutsche Tagespost“ ve vydáních ze 7./8. a 14./15. prosince 1984 v německém znění s poznámkou, že kardinál překlad osobně zkorigoval a autorizoval. Jestliže však porovnáme text „Deutsche Tagespost“ s italským originálem, snadno zjistíme, že německá verze je silně pozměněná, že podstatné části výpovědi oslabuje, nebo chceme-li, „zneškodňuje“.⁴¹

Ve srovnání s originálem v listu „Jesus“ ještě slabší, ba nic neříkající je třetí stanovisko kardinála, o němž jsem se zde z toho důvodu nezmínil.⁴² Vzhledem k takto rozdílným výpovědím lze kardinála Ratzingera tvrdě kritizovat a předhodit mu „podvod nebo přinejmenším alespoň odvádění věřících od pravého světla a zatajování roz-

⁴⁰ Tamtéž, str. 102.

⁴¹ Text zní: „Proč nebylo (třetí tajemství) odhaleno? Protože by tím podle mínění papežů nebylo přidáno nic nového k tomu, co už každý křesťan musí ze zjevení vědět: jde o radikální výzvu k obrácení, o vážnost doby, o nebezpečí, která tísní víru, život křesťanů a tím i celý svět. A pak jde také o důležitost posledních věcí. Když to tedy – alespoň prozatím – není publikováno, pak proto, aby se tím zabránilo zaměňování religiózního proroctví s chtivostí senzací.

Co toto ‚třetí tajemství‘ obsahuje, je v souladu s Písmem i tím, co nám říkají i ostatní mariánská zjevení včetně známého ze samotné Fatimy. Obrácení a pokání, to jsou zásadní podmínky spásy.“ (Deutsche Tagespost z 14./15. 12. 1984).

⁴² Srv. Joseph kardinál Ratzinger, *Zur Lage des Glaubens, ein Gespräch mit Vittorio Messori*, München-Zürich-Wien 1985, str. 110 ad.

hodujícího poselství v dnešní historické době“.⁴³

Boj o pravdu si dnes žádá mimořádnou odvahu, protože mnozí povolání hodnostáři, kteří by měli být učitelé a obránci pravé víry, těžce selhali při plnění této posvátné úlohy. Kdo to ještě dosud nepochopil, měl by si přečíst knihu mohučského profesora církevního práva Georga Maye s titulem „Krise Církve je krizí biskupů“. Není otřesné, když musíme konstatovat, že množství oficiálních učitelů a teologů pokoncilní církve má narušený poměr k dvoutisícileté tradici víry jediné a pravé Církve Ježíše Krista? Jak dalece je již nahlodána hodnověrnost Církve, můžeme rozpoznat z vysoké míry šokujících skutečností, že stále více vědoucích a uvědomělých křesťanů klade závažné až drtivé otázky, zda bludařský papež, který již jako kardinál učil bludy, může vůbec být zvolen a stát se zákonným papežem. Co má na to odpovědět prefekt římské kongregace pro víru, když je kvůli svému úřadu konfrontován s otázkami tohoto druhu, které nelze na trvalo potlačit?

Ve všech dobách zde jistě byly snahy o potlačení nepohodlných otázek a nepříjemných pravd všemi prostředky. Nikdy se však nepodařilo pravdu navždy umlčet. Pravda je a zůstane silnější než všichni její nepřátelé, necht' jsou sebemocnější. – A stejně jako pravda až dosud vždy přežila své nepřátele, bude tomu stejně tak i v budoucnosti. Duch pravdy, Duch Svatý, nenechá svou Církev zahynout v bludu. Postará se o to, aby zde vždy byli rozumní a stateční svědkové pravdy, kteří se žádnými „mocnými“ nenechají odvrátit od své povinnosti před Bohem bojovat za pravou víru. Stejně tak i budou v každé době pravověrní teologové jako např. Johannes Dörmann, kteří odhodlaně, nebojácně a důvtipně slouží s vědeckou věcností pravdě a čestně se snaží vynést na světlo i tvrdé a hrozivě obludné pravdy.⁴⁴

Když nyní směrodatní představitelé pokoncilní církve všude ve světě až do omrzení kážou „lidská práva“, pak by šlo skutečně o makabrický žert, upírat lidské právo na „náboženskou svobodu a svobodu svědomí“ právě tomu, kdo se rozhodujícím způsobem staví na odpor zničení pravé katolické víry. Závazek k takovému odporu je konečně morálním imperativem, který vychází ze správně chápané katolické víry a je v neposlední řadě obsažen i ve „třetím tajemství“ z Fatimy. Pokud jsme tedy „třetímu tajemství“ správně porozuměli, musíme se se všemi lidmi dobré vůle odtrhnout od Satana, a v nejtěsnějším spojení s Marií a Jejím Neposkvrněným Srdcem a milující oddanosti budeme v duchu pravdy pokorně sloužit Trojjedinému Bohu. Tím zaujmeme s Boží milostí své místo v apokalyptickém posledním boji mezi Marií a drakem, a s neotřesitelnou nadějí můžeme očekávat den, kdy nakonec bude triumfovat Neposkvrněné Srdce Panny Marie, jak to ve Fatimě předpověděla „vítězka ve všech bitvách Božích“. Na ten den se radostně těšíme již nyní.

* * *

⁴³ P. F. Schmidberger, str. 19.

⁴⁴ Srv. Johannes Dörmann, *Die eine Wahrheit und die vielen Religionen – Assisi: Anfang einer neuen Zeit*, Abensberg 1988; tentýž: *Der theologische Weg des Papstes zum Weltgebetstag der Religionen in Assisi*, v: *Theologisches* č. 6, 7 a 8/1988.

